

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čekovni rač. 10.303.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Krščanstvo v šole!

Moralna vzgoja mladine — vzgoja za krepostno, vseskozi značajno življenje — je brez vere nemogoča. Vsi dobri katoličani vseh narodov so o tem bili vedno prepričani. Skladno s tem prepričanjem so tudi vedno zahtevali, da se mora vzgoja otrok v šolah vršiti na verski podlagi. Da te katoliške zahteve niso v vseh državah zmagale ter se uresničile, za to nosi krivdo svobodomiselstvo, organizirano v liberalnih meščanskih in socialističnih delavskih strankah. Liberalizem in za njim tudi socializem je proglasil šolo kot politično zadevo, ki jo ima urediti edino le država, to je, stranke, ki imajo državo v svojih rokah. Liberalizem in socializem se povsod trudita, da onemogočita vpliv staršev na vzgojo njihovih otrok, osobito pa, da katoliško Cerkev popolnoma izrineta iz šole.

Tudi na Čehoslovaškem se je to zgodilo. V tej državi je narekovalo prosvetno in šolsko politiko takozvano svobodoumje, organizirano v vrstah socialnih demokratov in narodnih socialistov. Narodno-demokratska stranka je v kulturnem oziru zmes liberalnih in konservativnih elementov, ki se niso mogli zediniti na skupen program in za odločen nastop. Agrarna (kmetiška) stranka je stremela za tem, da je ostala na vladi ter je — ali prostovoljno ali prisiljeno — tudi trobila v svobodomiselni rog. Tako je ostala ljudska stranka osamljena v svojem boju za krščansko šolo. Po številu je bila prešibka, da bi bila mogla v parlamentu preprečiti protiverske in proticerkvene šolske zakone. Med temi zakoni je tudi bil sprejet zakon, ki ukinja verski pouk v srednjih šolah.

Učinek tega zakona med češko mladino, ki se šola v srednjih šolah brez verskega pouka, je ne samo slab, vsega obžalovanja vreden, marveč naravnost strahovit. Iz vrst mladine je izginil strah pred Bogom, ki še more edini brzdati strasti. Med mladino se je razpasla skrajna lahkomišelnost, ki smatra zabavo in uživanje kot edini življenja vredni cilj. Samoumori ali celo umori radi ljubezenskih spletk ali radi slabega šolskega uspeha niso več izjema. Zanika se potrebno spoštovanje do avtoritete, do zakonite oblasti. Podivjanost se širi med mladino po velikih in manjših mestih, po trgih in celo tudi po deželi. Mesto da bi se ta nevaren tok med mladino zajezil, pa ga sedanji prosvetni minister dr. Derer, ki je član socialnodemokratske stranke, s

svojimi protiverskimi in proticerkvenimi naredbami podpira.

Spričo žalostnih posledic protiverske, Cerkvi nasprotujoče vzgoje pa so spregledali tisti, ki so prej proticerkveno šolsko zakonodajo in politiko s svojim sodelovanjem podpirali. To so agrarci. V njihovem imenu je bivši minister dr. Štefanik, poslanec agrarne stranke na Slovaškem, v kulturnem odseku parlamenta v Pragi izjavil: »Proglašam v imenu svoje stranke, da je glede na vero stališče stranke pozitivno ter da ne smatra verouka v srednjih šolah za nepotrebno breme, ampak zahteva, da se upelje veronauk v te šole ter da naj bodo profesorji veronauka znanstveno vzgojeni na vseučiliščih.« To izjavo je podkrepila resolucija parlamentarnega kluba agrarne stranke, ki se glasi: »Klub je sklenil vztrajati na tem, da se tudi v zgodovinskih deželah čehoslovaške republike, to je, v Češki, Moravski in Šleziji (na Slovaškem je že od prej obvezen verouk) uvede v vse šolske razrede obvezen verouk ter da se pošlje ministrskemu predsedniku in prosvetnemu ministru pismo, izražajoče obžalovanje, da so učne osnove za srednje šole bile izdane kljub protestom posameznih strank zgolj z naredbom, in zahteva, da se v bodoče šolska vprašanja rešujejo samo z zakonom.«

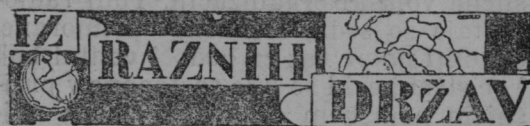
Ta izjava, odnosno ta sklep agrarnih poslancev bi se mogla smatrati za dokaz, da je agrarni Savel, ki je nastopal proti pravicam vere in Cerkve na šolskem polju, postal Pavel. Želeti bi bilo, da bi to spreobrnjenje ostalo ne samo trenutno, marveč stalno ter da bi se pokazalo v dejanjih. V parlamentu se bo kmalu dala prilika, da agrarni poslanci svojemu spremenjenemu mišljenju dajo izraza z glasovanjem o zakon-

Glavni tajnik lausanske vojnoodškodninske konference Anglež: Maurice Hankey.

skih predlogih, tičočih se šole in šolske vzgoje.

Agrarci so stopili na pot, ki edina vodi do prave blaginje mladine, družbe in države, na pot verske vzgoje. Le po tej poti je mogoče preprečiti in zatreti pretečo boljševizacijo duhov. Liberalizem in socializem sta nesposobna rešiti to nalogo, ker je nemogoče hudiča izganjati z belcebubom. Rešitev se glasi: Krščanstvo v vse šole! Krščanstvo v vsa področja mladinske vzgoje!

Na Madžarskem so ustanovili Hitlerjevo narodno-socialistično stranko, ki je prevzela Hitlerjev program in je njena glavna zahteva sprememba mirovnih pogodb.

Bolgarska vlada se maje. V bolgarski vladni zvezi pod predsedstvom Mušanova so tudi zemljaradniki. Pred nedavno sestavo vlade je Mušanov obljubil zemljaradnikom, da bo njegova vlada omilila krizo kmečkega prebivalstva. Vlada obljube noče izpolniti in radi tega grozijo zemljaradniki, da bodo odstopili njihovi trije ministri. Zemljaradniki nepopustljivo zahtevajo, da se oproste višjega zemljiškega davka vsa posestva, ki imajo pod 15 ha obdelane zemlje. Izvzeta bi bila le ona zemljišča, ki so obdelana s tobakom.

Prvi uspeh vojnoodškodninske konference v Lausanni. Dne 17. junija je prišlo v Lausanni, kjer zboruje vojnoodškodninska konferenca, med predstavniki Anglije in Francije do resolucije, po kateri bi naj bila vojnoodškodninska plačila od 1. julija tako dolgo odgodena, dokler ne bo dosežen končni cilj posvetovanj v Lausanni. S 1. julijem bi se bilo moralo začeti nadaljevanje plačevanja vojnih odškodnin, kar bo pa zopet prenehalo do zaključka konference.

Slika novega francoskega parlamenta. Novoizvoljeni francoski parlament šteje 16 skupin, v katere pa niso všteti poslanci, ki ne pripadajo nobeni teh skupin. V novem parlamentu sta izgini-li dve skupini, ki sta obstojali v prejšnjem parlamentu, in sicer skupina socialne in demokratske akcije in skupina socialno-radikalne levice. Zato pa so se pojavile štiri nove skupine: skupina delavskega edinstva, skupina neodvisnih levičarskih republikancev, skupina republikanskega centra (Tardieu) in republikansko-socialna skupina.

Spor med Angleži in Irsko. Med Angleško in Irsko je že dalje časa v ospredju spor, ker je Irška odpravila prisego zvestobe angleškemu kralju in odplačila za prevzeto zemljo. Angleži so radi tega zagrozili z bojkotom. Predsednik Irske vlade De Valera se mudi v Londonu, da bi uglasil spor, ker angleška vlada nepopustljivo zahteva ukinitve zgoraj navedenih dveh vzrokov spora. De Valerova pogajanja so rodila ta uspeh, da se bo irska vlada podredila sodbi nepristranskega razsodišča v obeh teh spornih vprašanjih.

Iz nemške volilne borbe. Predsednik nemške republike Hindenburg je podpisal zasilno naredbo, s katero se ukinja prepoved narodno-socialističnih napadalnih oddelkov (Sturmabteilungen) in nošenja uniforme. Naredba je stopila v veljavo 17. junija. Državna vlada ni ugodila željam deželnih vlad, da se prepoved nošenja uniforme ne ukine splošno, temveč da se deželnim vladam da možnost, da same uredijo to vprašanje po krajevnih potrebah. Napadalni oddelki pa bodo po prejeti splošni predpisi o nadziranju organizacij, ki so slične vojaški organizaciji. Tudi radiopostaje so sedaj službeno primorane, dovoliti gotov čas za bodoči volilni boj. Vse stranke, ki so bile zastopane v prejšnjem nemškem državnem zboru najmanj v tolikem številu, da so smele imeti lastno skupino (15 poslancev), bodo imele zadnjih šest dni pred volilno borbo pravico, imeti v radiu en volilni govor. Izvzeta je komunistična stranka. V to svrhu morajo vse brezlične oddajne postaje dati vsak dan na razpolago čas od 19. do 20. ure, pri čemer odpade na govornika vsake stranke ali strankarske skupine po 25 minut.

Zle posledice dovoljenja nastopa Hitlerjevih oboroženih čet. Eno prvih del nove von Papenove nemške vlade je bil pritisk na predsednika republike Hindenburga, da je ukinitel prepoved nastopa uniformiranih ter oboroženih Hitlerjevih čet. Komaj je izšla ukinitel prepovedi, so smuknili hitlerjevci v uniforme in pričeli z oboroženim nasiljem v sedanjem volilnem boju. Zadnje nedelje so izzvali več pretepev in pobojev po raznih mestih. Radi nasilnosti narodnih socialstov je bavarska deželna vlada še dalje prepovedala hitlerjevcev uniforme, orožje in nastope. Kljub prepovedi je prišlo zadnje nedelje v Münchenu do ostrih demonstracij oboroženih Hitlerjevih čet proti vladi. V omenjenem mestu je bilo radi demonstracij aretiranih 600 oseb.

Zaplemba imetja bivšega španskega kralja Alfonza. Španski finančni minister je odredil zaplembo imetja bivšega španskega kralja Alfonza.

Umik evropskega kapitala iz Amerike. Odtok evropskega zlata iz Amerike nazaj v Evropo, ki je trajal nekaj mesecev, je končan začasno. Iz Amerike je bilo v zadnjih mesecih izvoženih 2.3 milijarde dolarjev zlata in to po večini v Evropo. Znesek treh milijard dolarjev, katere je imela Evropa v Ameriki naloženih po vladah, bankah ter zasebnih tverdkah je povrnjen do 700 milijonov dolarjev. V ameriškem finančnem svetu se naglašja, da je dolar dobro prestal to največjo preizkušnjo, ki jo je morala

V DOBI NAHODA

kadar kašljamo in smo zasluženi, kadar nam preti gripa, takrat je Fellerjev bolečina pomirjujoči Elsafluid, to odlično sredstvo in kozmetikum prava tolažba v hiši. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din franko pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341. Savska banovina.

sploh kdaj prenesti valuta kakšne države. Ogromen odtok zlata iz Amerike ni imel nobenih hudih posledic in v finančnih borznih krogih računajo sedaj, da se bo položaj na ameriških finančnih trgih kmalu ustalil in končno zboljšal.

Že zopet prevrat v južnoameriški državi Čile. V Čile je došlo zopet do novega prevrata. Pred tedni upostavljena komunistična vlada je izzvala na jugu hud odpor in tudi v vojski je naraščalo nezadovoljstvo od ure do ure. Komunistični vladi je načeloval letalski polkovnik Grove, ki je po rodu Ireec. Na čelu protirevolucionarnega pokreta pa je Charles Davila, bivši čilski poslanik v Washingtonu in Grovejev zaveznik pri zadnji revoluciji, a ga je Grove pred kratkem izrinil iz vlade. Tudi ta druga revolucija je vojaškega značaja.

Protirevolucija v državi Čile je popolnoma uspela. Predsednik komaj vpostavljene prejšnje vlade je bil sovjetski agent, ki je hotel prevrat izkoristiti v komunistične svrhe. Nova vlada, kateri načeljuje Karlo Davila, je prepovedala komunizem in obljubila, da bo izvedla socializacijo na zakonit način.

Irska in evharistični kongres. Irska, zeleni otok zapadno od Angleške, je odlično katoliška dežela. Irci so za svojo vero toliko trpeli, kakor redko kateri narod. Kdor čita zgodovino tega naroda, ima občutek, da se ponavlja zgodovina prvih krščanskih stoletij. Radi katoliške vere in katoliške Cerkve so trpeli tisoči in stotisoči tega naroda. Trpeli so preganjanje, odvzemanje lastnine in vsega premoženja, ječo in mučenja in naposled smrt. Rajši so vse to pretrpeli, kakor da bi odpadli od Boga in Cerkve. Kakor mučeniki katakomb so z radostjo na obrazih in s sveto pesmijo na ustnicah šli v smrt. Dolgo je trajalo to preganjanje, dokler se ni naposled posrečilo Danielu O' Connelu, največjemu voditelju irskega naroda, leta 1829 izvojevati svojemu narodu versko svobodo. Leto 1921 je prineslo politično svobodo z ustanovitvijo svobodne irske države. Letos je preteklo 1500 let, kar je prišel sv. Patrik, apostol Ircev, na njihov otok, da jih pridobi za Kristusa in krščanstvo. Ta velevažna irska obletnica bo najbolje proslavljena s svetovnim evharističnim kongresom, ki se od 20. junija do 27. junija vrši v Dublinu, glavnem mestu Irske. Udeležuje se ga 11 kardinalov s kardinalom Lauri na čelu, ki je papežev zastopnik, 37 nadškofov, 120 škofov in veliko število duhovščine, svetne in redovne. Na tisoče in tisoče vnukov in pravnukov tistih Ircev, ki so iz svoje domovine se mo-

rali preseliti v Ameriko, Afriko in Avstralijo, je prihitelo v deželo očetov, da izpove pred vsem svetom isto vero, za katero so morali očetje in praočetje toliko trpeti. Ker mesto Dublin, ki šteje 400.000 prebivalcev, nima dosti prostora, da bi dalo stanovanje vsem stotisočem, ki so prišli ob tej priliki, je 24 velikih oceanskih ladij v dublinskem zalivu zasidranih, ki bodo ljudem služile kot plavajoči hoteli. Evharistični kongres je bil sijajno pripravljen. Niso se samo vršile zunanje priprave, marveč tudi v duševnem oziru. Od 5. junija dalje so se po vseh cerkvah Irske vršile duhovne vaje: najprej za žene in dekleta, potem za može in fante, končane so bile 12. junija za žene, 19. junija za moške s skupnim sv. obhajilom. Od 19. junija je bila povsod tridnevna za dober uspeh evharističnega kongresa, 21. junija, na praznik sv. Alojzija, pa skupno obhajilo vseh otrok na Irskem. Tako slavi katoliški narod praznik evharističnega Kralja.

Indijanka — svetnica. Gre za Katarino Tekakvito, mlado Indijanko iz plemena Mohikancev, ki je živela v 17. stoletju. Za njeno proglašitev kot blaženo, pozneje kot svetnico se posebno zavzema jezuitski pater Ivan Wynne. Več let je zbiral dokaze, ki se tičejo čednostnega in svetniškega življenja te mlade Indijanke ter čudežev, ki so se dogodili na njeno priprošnjo. Zbrana dokazila je pater Wynne poslal škofijskemu ordinariatu v Albanyu v Severni Ameriki in tudi kongregaciji svetih obredov v Rim. Dokazila so jako številna in je bilo treba več let, preden so se zbrala ter predstavila zlasti na latinski jezik. Med dokumenti so letna poročila misijona v Saultu iz let 1680 do 1695, druge listine iz 17. stoletja, pisma in zgodovinski spisi iz 18. stoletja, pa tudi dokumenti iz 19. in 20. stoletja. Da je o tej mladi Indijanki 17. stoletja ohranjenih toliko dokumentov, je izredno dejstvo, ki upravičuje upanje, da bo v bližnji bodočnosti proglašena za blaženo.

Krščanska družina. V Emitsburgu v Zedinjenih državah Severne Amerike je bila nova sveta maša, ki jo je daroval misijonski duhovnik pater Ludvik Fey. Njegovi prvi sveti maši so prisostvovali njegov brat, ki je tudi v samostanu, in sicer se v jezuitskem samostanu pripravlja na duhovniški stan, in pa pet sester, ki so vse usmiljene sestre sv. Vincenca Pavla. Pater Fey izhaja iz krščanske družine 11 bratov in sester. Od teh sta dva postala duhovnika-redovnika, pet sester se je tudi odločilo za redovniški poklic v službi bližnjemu.

Dva brata dvojčka — zlatomašnika. Izrednost je, ako dva brata dvojčka postaneta duhovnika ter imata isti dan novo sveto mašo. Še večja izrednost pa je, ako ista dva brata dvojčka isti dan tudi obhajata zlato sveto mašo. In to se je dogodilo nedavno v Grondinu v pokrajini Quebec v državi Kanadi (v Severni Ameriki). Ta dva brata sta patra Artur in Karol Gouin. Eden izmed bratov, namreč Lomer Gouin, ki je bil minister pravde v državi Kanadi, je že umrl. Brata zlatomašnika sta stara 77 let ter sta zdrava in čvrsta. Posvečena

sta bila kot duhovnika leta 1882, in sicer jih je posvetil kardinal Tašereau v Quebecu.

Amerikanski inženir o Rusiji.

Letos koncem aprila je neki ameriškanski inženir, sorodnik znanega državnika, zapustil sovjetsko Rusijo in je priobčil neko pismo, katero je prineslo »Vozroždenie« in razni drugi listi. V tem pismu piše med drugimi:

»Hočem povedati, zakaj sem zapustil Rusijo. Prvič zato, ker sovjetska vlada napenja vse sile in se ne straši nobenih sredstev, da bi razrušila ostali svet. Jaz tega nisem vedel, ko sem podpisal pogodbo s sovjeti. Zdaj sem se prepričal, da je delati za Rusijo toliko kot izdati Ameriko.

Drugič: petletni načrt predvideva tudi uničenje vse ruske inteligence in v obče vseh oseb, katere so bile na en ali drug način v zvezi s prejšnjim režimom. Sem so vključeni inženjerji, doktorji, juristi, učitelji, duhovniki, bivši trgovci, vsi premožnejši ljudje in nazadnje ženske, katere so bile v kaki zvezi kot soproge, hčerke itd. z gori imenovanimi. Videl sem, kako se to dogaja v dejanju. Stari ruski inženjerji so naenkrat tajinstveno izginili in so jih zamenjali z inozemci. Ko se čudite in sami sebe izprašujete, kako bo moglo napredovati delo pri takih razmerah, ko vlada s polno zavestjo uničuje inteligenco svoje dežele, morate vedeti, da inozemce vabijo na njihova mesta.

Petletni načrt se dela z ogromno propagando, da bi sovjeti dobili kredit. In kredit se mora dobiti, drugače se zruši ves načrt pjetiletke. Krediti so potrebni, naj stanejo, kar hočejo. Sovjeti jih morajo imeti.

Anglija, Nemčija in Italija — popolnoma zaslepljene gredo sovjetom nasproti. Kakor se vidi, bo šla tudi Francija po tem potu. Sovjeti se pa posmejujejo. Meni sicer zatrjujejo, da Zedinjene države Severne Amerike nikdar ne bodo priznale boljševikov. Toda naši ljudje gredo po stopnjah za drugimi in ni daleč dan, ko bo vlada začela boljševikom nakazovati kredit.

V sovjetski Rusiji se vse dela z rokami sužnjev. **Vsa dežela se nahaja v stanju suženjstva.** Nikdo ne more premenjati stanovanja ali svojega dela. Vsak mora delati tam, kjer mu odkažejo. Vsako najmanjše nasprotovanje ima kot nasledek izgubo dela, knjižice za hrano in obleko, zapor, a večkrat še kaj hujšega. Ti inženjerji, kateri so izginili iz naše srede, delajo po ječah in v taborih za politične jetnike.

K temu je treba pripomniti, da kakor inženjerji delajo po ječah in v taborih za politične jetnike tudi zdravniki, učitelji itd. Delati morajo, da dobijo le 25% določene plače, 75% pa gre v malho Čeke, da more nadaljevati svoje rabeljsko delo. Ruski begunec je pravil, da je njegov oče uradnik v Rusiji. Ima mesečno 85 rubljev plače, a prejme jih 18, vse drugo se odtegne za Čeko, za komunistično agitacijo v inozemstvu, za organizacijo brezbožnikov, za invalide itd. Vprašal sem, kako more oče živeti

s tem zaslužkom. Odgovoril je: Ne more živeti. Ima še od prej nekaj zlatnine, srebra, pohištva itd. To prodaja, da more živeti. Pa pišejo naši delavski listi: v Rusiji vsak dobi delo. Saj lahko dobi delo, ker sovjeti namesto domačinov sprejemajo tujce, katerim zaupajo. Uradnikom carskega režima pa ne zaupajo, zato jih pošiljajo na sever v ječe in tabore, kjer vsled pomanjkanja in naporov počasi umirajo. Namen sovjetov je, da naj buržuj dela za proletarijat, dokler se ne izrabi, potem pa naj pogine.

Isti inženir nadaljuje: »Vsa dežela daje podobo velikega uboštva. Prošlo zimo v Harkovu nismo imeli premoga, v Mariopolu so pa stali parobrodi, napolnjeni s premogom za Evropo. Ljudstvo je zavito v cunje, v Harkovu je 80% dijakov jetičnih. Osebe, ki imajo oblast, so fanatične, nekateri so naravnost sadisti... In v tem času naši senatori, pisatelji in turisti potujejo po Rusiji pod vodstvom sovjetskih spremljevalcev, vračajo se domov in hvalijo sovjetski red. In mnogi takoj poročajo o tem, kar so videli v Rusiji. Zahtevajo priznanje sovjetov. In so prejeli po osemdeset dolarjev za četrt ure klepetanja, ko so poročali o rečeh v Rusiji, katerih niso videli...«

Tako se glasi del pisma ameriškega inženirja. Naši komunisti vidijo pri sovjetih vse v rožicah ter dolžijo pristranosti ruske begunce, ki položaj drugače slikajo. Tu pa govori sin svobodne dežele, nepristranski Amerikanec, ki riše položaj kot je v resnici. Le v tem se moti, ker pravi, da druge države gredo zaslepljene sovjetom nasproti. Ne gredo jim nasproti zaslepljene, marveč s polno zavednostjo. — A. K.

Sprejem v kn.-šk. dijaško semenišče v Mariboru. V dijaško semenišče v Mariboru se sprejemajo telesno zdravi, нравno nepokvarjeni in dobro vzgojeni dečki, zakonski sinovi zglednih katoliških staršev, ki so doma v lavantinski škofiji in so dovršili z dobrim uspehom ljudsko šolo ali kak gimnazijski razred in imajo namen po dokončanih gimnazijskih študijah vstopiti v mariborsko bogoslovje. Prošnje za sprejem se morajo najpozneje do 31. julija poslati po domačem župnem uradu na kn.-šk. ordinariat v Mariboru. Priložiti je treba: krstni list, šolsko spričevalo, premoženjski izkaz in zdravniško spričevalo. Razen tega se morajo vsi prošnjiki zadnji teden julija (od 25. do 31.), ako tega že prej niso storili, osebno predstaviti podpisane mu ravnateljstvu. Pripomni se še, da se vršijo sprejemni izpiti za gimnazijo 25. junija, pozneje pa ne več, za sprejemni izpit se je treba prijaviti gimnazijskemu ravnateljstvu do 23. junija. Dečki, ki bodo delali sprejemni izpit in mislijo prositi za sprejem v dijaško semenišče, se naj kar po opravljenem izpitu predstavijo semenišskemu ravnateljstvu. — Ravnateljstvo kn.-šk. dijaškega semenišča v Mariboru, Koroševa ulica 12.

Sreča v nesreči. V Rošpohu pri Mariboru bi naj bili pazili otroci na sedem-mesečnega sinka delavke Lorbek. Otroci so se igrali krog vodnjaka in prevrnili majhnega Stanka v studenc.

Vpitje dece je privabilo starejše ljudi, ki so še pravočasno oteli otročička smrti.

Podlegel poškodbam. Mariborski zidarski polir Pavel Boruta je padel z ogrodja v globino. Pri padcu je dobil tako hude notranje poškodbe, da je umrl v bolnici v Mariboru.

Smrtna žrtev naborne pijanosti. V Rušah se je vršil 17. junija nabor. Ob tej priliki so fantje popivali po krčmah. Za podkrepitev dobre volje so imeli seboj harmonikarja, brezposelnega delavca Antona Juršeta. Ko je bilo že preveč vina, so se fantje sprli med seboj in zlasali po stari navadi. Nekdo je precej občutno potegnil s trdim predmetom Mirka Perinčiča, ki je razljuden po udarcu potegnil nož in ga zasadil v prsa muzikantu. Zabodeni se je spustil v beg, a ga je Perinčič zabodel še enkrat v hrbet. Jurše je še napravil par korakov, nato pa obležal mrtev v mlaki lastne krvi. Pri pogledu na smrtno žrtev naborne pijanosti so se fantje razkropili in vsak je gledal, da se je kolikor mogoče hitro umaknil s pozorišča poboja. Ubijalca so orožniki prijeli še na večer po krvavem dejanju in ga predali v zapore mariborskega okrožnega sodišča.

Pismo iz boljševiške Rusije — Ukrajine. Oče nekega ruskega vjetnika, ki je sedaj pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, zelo ugleden kmet, piše svojemu sinu sledeče: »Z žalostjo Ti naznanim, moj sin, da mi vsi zelo slabo živimo in ne vemo, če bomo mogli čakati setve, da jo požanjemo. Imamo zelo malo živeža, le nekaj krompirja je ves naš živež. Ti, ljubi sin, obhajaš v Tvoji novi srečni domovini na Slovenskem velikonočne praznike v izobilju najboljših jedi, mi pa ne bomo na mizi videli niti črnega kruha. Če nam Bog in država ne pomagata, umrjemo od lakote. Tudi tvoji bratje in sestre, ki so, kakor jaz, vsi v kolhozih, se zelo bojijo, da ne bodo čakali novega kruha. V kolhozi dajo jesti enkrat na dan, a kaj je to, ker se niti tokrat ne najemo do sitega. Obljubljajo, da nam bodo dali semena za setev, a ni verjetno, ker so državna skladišča popolnoma prazna.« Pripomnili bi k temu, da je to pismo popolnoma resnično in ga je pisal mož, ki je bil do sedaj vedno silno navdušen komunist in se ponašal s kolhozi, to je s skupnim gospodarstvom. Taka pisma pač najbolj odkrito kažejo resnično sliko sovjetskega blagoslova v Rusiji.

Nesreča pri zaviranju voza. Pri zaviranju voza je prišel pod voz Janez Omulec, posestnik pri Sv. Antonu v Slov. goricah. Zadnje kolo ga je tako poškodovalo, da se je moral zateči v bolnico v Ptuj.

Smrtonosni udarci s koli. Na večer se je vračal po državni cesti 45 letni cestar Mihael Kosič z dvema spremljevalcema. Ko je prišel v bližino cestarske hiše v Križevcu pri Stranicah, ga je napadlo več fantov iz Stranic s koli in palicami. Pri pogledu na nevarnost napada sta Kosičeva prijatelja pobegnila, Kosič pa se je postavil fantom v bran, ki so ga pa pobili s koli na tla in je udarjeni radi krvavitve v možganih umrl. Od napadalcev sta se javila orožnikom v Konjicah brata Klančnik iz Stranic. Razteleserje je dognalo, da so

bili Kosiču, ki je bil pravoslavne vere, vsled udarca poškodovani možgani nad levim očesom, dočim je ostala lobanja cela. Preiskava bo dognala, zakaj in kako je došlo do usodepolnega spopada in obračuna.

Fantovski pretep pri proščanju. V Veliki Polani v Prekmurju so se fantje stopili ob priliki proščanja ali žegnanja. Jožefa Špilaka, mladega fanta nabornika, so v tepežu tako obdelali s krampom, da so ga morali s težkimi poškodbami možganov oddati v bolnico v Murški Soboti.

V duševni zmedenosti v smrt. Po treh dneh so našli utopljeno v Lendavi blizu Benice Alojzijo Furlan iz Pince marofa. Prostovoljno smrt si je izbrala v duševni neodgovornosti, saj je dan pred smrtjo polila perilo, ki ga je prala, s črnolom.

Vsled splašenih konj prevrnjeni voz je zlomil nogo Leber Stefanu iz Male Polane v Prekmurju. Poškodovani je vozil nabornike.

S kolom po glavi na sredini brvi. V noči 24. aprila so pili kmečki fantje v nekem vinotoču v Žibercah pri Gornji Radgoni. Po odhodu iz vinotoča so šli kropit še mrliča. Alojzij Stürzer se je v sobi pri mrliču vsled pijanosti spotaknil in pozneje dolžil 26 letnega Mihaela Kiselaka, da mu je ta nalašč podstavil nogo. Na povratku je seve došlo med obema do prepira, ki je dobil usodepoln zaključek na sredini brvi preko potoka, ki teče mimo Žiberc. Obtožnica pravi, ko so prišli fantje do omenjenega potoka, je začel Kiselak kričati nad Stürzerjem, ki je že bil na drugi strani brvi. Izzvani se je podal nazaj na brv, a ga je lopnil Kiselak s kolom po glavi. Udarjeni je omahnil in priletel v potok, kjer je bilo komaj 1 meter vode. Stürzerja ni bilo za ostalo družbo, tudi ga niso našli v noči radi teme, ampak šele drugo jutro v potoku mrtvega. Raztelesen je doznal, da je Kiselak nasprotnika z udarcem omamil, mu zdobil spodnjo čeljust in je v takem stanju padel z brvi v vodo, kjer je utonil. Obtoženi je priznal 14. junija pred mariborskim senatom dejanje in se izgovarjal z vinjenostjo in s strahom pred Stürzerjem. Sodišče mu je prisodilo 10 mesecev strogega zapora.

Mlin pegorel. Iz nepojasnjenega vzroka je v noči pogorel do tal Bračičev mlin ob Muri. Požar je zapazil graničar, obvestil domače in radgonske gasilce, pa je bilo gašenje zaman, stavba je bila preveč v objemu plamenov. Mlin je bil postavljen pred šestimi leti in na istem mestu, kjer je tudi v noči zgorel prejšnji mlin, katerega sta posedala Franc Bračič in Alojz Hibler. Slednji je prodal svoj del Bračiču, ki je zgradil sam enonadstropen mlin, ki je postal tokrat z žitnimi zalogami vred žrtev ponočnega požara.

Sto petdeset litrov vina je odnesel neznan vlomilec iz kleti posestnika Mihaela Mustafe iz Župeče vasi na Dravskem polju. Klet je na Janžkem vrhu.

Ogenj uničil viničarijo. V noči je uničil ogenj viničarijo posestnika Henrika Kupčiča v Botkovcih pri Ptujju. V viničariji je stanoval viničar Janez Simonič z družino. Iz spanja prebujeni viničar je rešil le družino ter živino,

Zastopniki velesil na konferenci v Lausanni: Od leve nemški zunanji minister Neurath, italjanski finančni minister Mosconi, nemški kancler von Papen, angleški ministrski predsednik Macdonald in francoski vladni predsednik Herriot.

vse drugo pa je zgorelo, ker so bila poslopja krita s slamo. Na pomoč prihiteli ljudje so preprečili, da se ogenj ni razširil.

Obstreljen na povratku z veselice. Pri Dularju v Selah pri Slovenjgradcu je prišlo na veselici med fanti do prepira. Na povratku je bil od neznanca ustreljen v roko in nogo 20 letni posestniški sin Kristijan Slivnik.

Vlomi na železniških postajah v Savinjski dolini. V noči 14. junija je bilo vlomljeno z vitrihi v potniški blagajni postaj: Žalec in Št. Peter v Savinjski dolini. V Št. Petru so odnesli vlomilci 170 in v Žalcu 156 Din. Železnih blagajn se nepoštenjaki niso lotili.

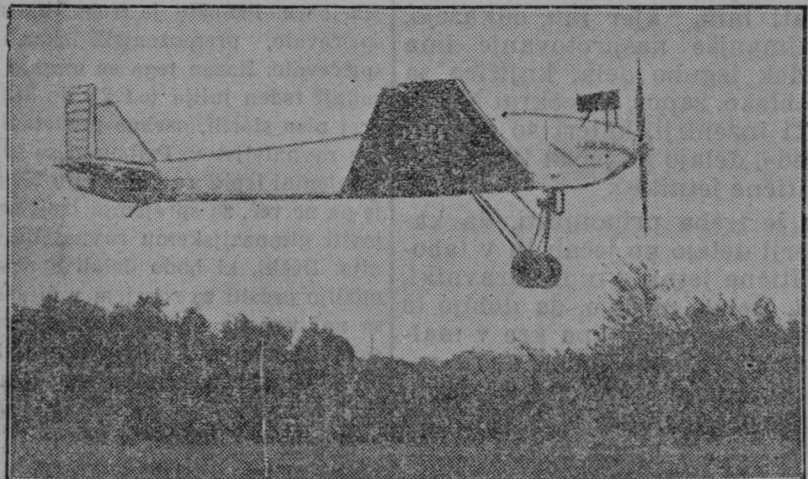
Iz kleti ukradena tisočaka. V Zahomicih v Savinjski dolini je hranil kmet dva tisočaka doma v kleti. Denar je dobil kot izkupiček za kravi na sejmu v Žalcu. Da bi mu denarja kdo ne izmak-

nil, ga je skrtil v klet. Drugo jutro za tem je našel kletna vrata odprta in denar je odromal z vlomilcem, ki je moral kmeta opazovati, ko je skrival tisočaka.

Vlom v trafiko. V Zabukovci pri Celju je bilo vlomljeno v noči 14. junija v trafiko. Vlomilci so odnesli večjo vsoto denarja in precej tobaka.

Nov most preko Pake v Šoštanju za Naraksovo gostilno je bil otvorjen. Most je zgradila na svoje stroške občina Šoštanj.

Prijeta vlomilca. V noči sta udrila v soto posestnika Randla, po domače Gašpurja, v Št. Pavlu pod Homom v Savinjski dolini, dva neznanca in zahtevala denar. Napadeni se je postavil v bran, a sta ga napadalca le potegnili iz postelje. Trušč je prebudil Randlovo 40 letno hčer, ki je izročila vlomilcema 110 Din in povrh sta si še privočila srebrno uro ter nato izginila v noč. Orož-

Junkersovo letalo za izredne zračne višine (tako zvano stratosfero). Dosedaj se je povzpел v stratosfero v balonu belgijski profesor Piccard; Nemci delajo poletne poskuse v višine z Junkersovim letalom.

niki so izsledili vlomilca, in sicer sta to dva brata Samec iz Radeč pri Zidanem mostu, stara 17 in 18 let. Aretinara sta priznala vlom in rop ter izdala še druge sopomagače.

Nova pravoslavna cerkev v Celju je bila v nedeljo, dne 19. junija slovesno blagoslovljena od patrijarha Varnave, ki se je pripeljal v Celje z velikim spremstvom že v soboto, dne 18. junija.

Bogata zapuščina berača. V sredo, dne 15. junija so našli 70 letnega berača Antona Šarloha iz Lastniča v župniji Sv. Miklavža na Polju pri Podčetrtku z zlomljenim tilnikom v prepadu mrtvega. Omenjeni je smrtno ponesrečil v pijanosti. Šarloh je prebil mlajša leta v tujini, na starost se je vrnil z domačo občino, kjer je beračil. Po beračevi smrti so odprli njegov kovček in našli v njem 5700 Din gotovine in dve hranilni knjižici, vsaka z vlogo po 20 tisoč dinarjev.

Odgovor pred sodiščem radi poneverjene milijonske sote. Dne 14. junija je obravnaval ljubljanski senat milijonsko poneverbo, katero sta zagrešila na škodo podružnice Ljubljanske kreditne banke v Kranju: 27 letni, oženjeni Franc Gajšek, doma iz Kalobja pri Celju, in 31 letni, samski Adolf Vran, rodom iz Kazelj pri Tomaju na Krasu. Imenovana sta vršila poneverbe dolgo vrsto let od septembra 1924 do 24. junija 1931. Obtožnica ju je dolžila prestopkov in zločinstva prevare ter napravljanja lažnih listin, oziroma sestavljenja napačnih bilanc. Dne 15. junija je bila razglašena sodba in je bil Gajšek obsojen na pet let robije in 5830 Din denarne kazni, ki se spremeni takoj v 97 dni zavora; Adolf Vran na dve leti strogega zavora in na 2820 Din denarne kazni, odnosno v nadaljnjih 47 dni zavora, dalje v povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni. Oba sta obsojena v povračilo škode banki, in sicer oba nerazdelno v znesku 64.342 Din, Gajšek sam pa v plačilo 1.006.032 Din.

Deklica utonila. Dne 14. junija je utonila na Igu pri Ljubljani v ribniku 16 letna Tončka Žumeč. Dekle je znalo dobro plavati, a se je zamotala v travo, ki raste iz dna ribnika in to je bil vzrok smrtnega ponesrečenja.

Otrok se zastrupil. Stara mati Marija Bukovec na Petani v šmihelski župniji pri Novem mestu se je podala v gozd, kjer je naletela med travo na majhno stekleno kroglico. Najdeno je vtaknila v žep in doma položila na mizo. Dveletni vnuk Franček je vzel svetlo kroglico, jo vtaknil po otroški navadi v usta, kjer se je zdrobila in je otrok požrl za lisice namenjeni strup, in bil takoj mrtev. Kroglico s hudim trupom je v zimi nastavil lovec lisicam, a je ostala nedotaknjena in povzročila po naključju smrt otročička.

Vlomilec in nasilnež pod ključem. Novomeški orožniki so zaprli Bernarda Gogujavca, rojenega na Westfalskem, pristojnega pa v Mirno peč. Aretirani je nevaren vlomilec in nasilnež, ki je dalje časa z dvema tovarišema ogrožal Dolnjejsko.

Težka nesreča gasilca. V Križevski vasi pri Metliki je bil v nedeljo, dne 12. junija, kakor smo poročali že zadnjič,

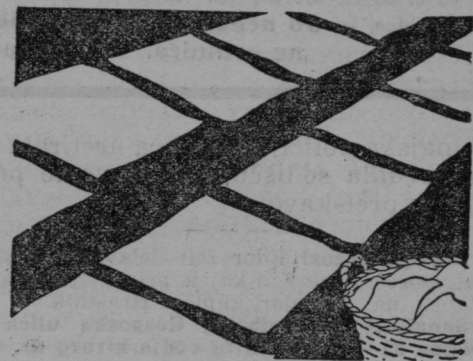
požar. Gasiti je pomagal tudi 32 letni posestnik in mlinar Mihael Zunič. Dvakrat je skočil v klet goreče hiše, a se je pri drugem pohodu vgreznila streha goreče hiše in mu zaprla izhod. Hotel se je pognati iz smrtne nevarnosti kar preko švigajočih plamenov, pri skoku mu je spodrsnilo in je padel med goreče tramovje. Hudo opečenega so spravili v bolnico v Kandijo.

Velik požar. V nedeljo zvečer je izbruhnil požar v hlevu posestnika Štefaniča v Križevski vasi pri Metliki. Ogenj se je hitro širil in zajel tudi sosedna poslopja. Požar je uničil obe hiši sosedov: Štefaniča in Pavloviča in 10 drugih gospodarskih poslopij. Ogenj je nastal na ta način, ker je Štefaničeva žena šla na predvečer v hlev z loncem žerjavice, da bi po stari navadi kravo podkadila, ki je nedavno povrgla in bi imela iti prvič na pašo. Po neprevidnosti je pozabila žerjavico v hlevu in ob takih prilikah se nesreča zgodi rada in naglo.

Obsodba atentatorja Matuške. Kakor smo že večkrat poročali, se je vršila zadnje dni na Dunaju porotna obravnava proti Madžaru Silvestru Matušku, ki ima na vesti več napadov na osebne vlake v Avstriji, na Madžarskem in v Nemčiji. Najprej je odgovarjal na Dunaju te dni radi poskusov napadov na brzovlak Dunaj—Berlin pri Ansbachu v Avstriji. Pri obravnavi je hotel zločinec igrati vlogo blazneža, kar se mu pa ni posrečilo, ker so podali zdravniki izjavo, da je Matuška odgovoren za svoja dejanja. Dne 17. junija je obsodila dunajska porota Matuško na šest let postrene ječe in na plačilo odškodnine 5000 šilingov avstrijskim železnicam. Po prestani kazni v Avstriji bo predan Matuška Madžarski, ki ga bo sodila radi napada na vlak pri Biatorbagy, kjer je bilo ob življenju 22 potnikov in mnogo ranjenih.

Cela vas pogorela. V noči od četrтка na petek, od 16. na 17. junija, je strašen požar uničil vas na Madžarskem blizu naše meje. Zgorela je skoro vsa vas Szombatfa onstran meje, nedaleč od

**"Belo ko češnjev cvet je
-perilo!"-kakor hitro je
oprano z Gazelo!**

TERPENTINOVO - MILO

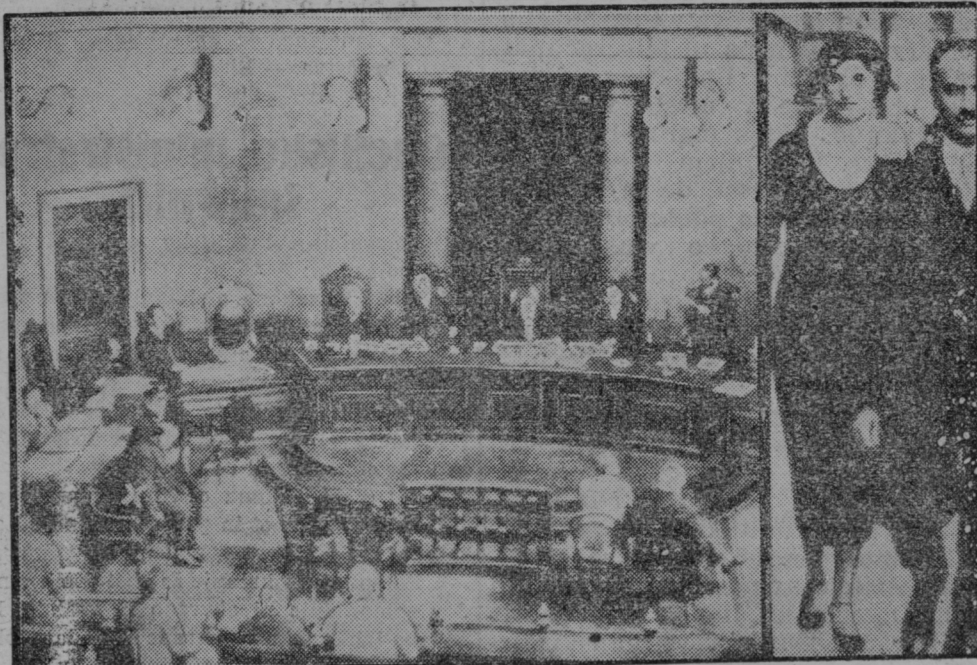
GAZELA

pere res lepo belo

61.7/32

naše vasi Gentarovci. Žrtev plamena je bilo 26 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji in orodjem kakor tudi okrog 50 glav krav, svinj in konj. Ker so bila poslopja skoro vsa lesena in s slamo krita, je upepeljeno vse do tal. K nesreči je pihal še močan veter, proti kateremu je bila vsaka obramba zaman. Pri gašenju so se zelo izkazali naši gasilci iz Dolnje Lendave.

Organizator napadov na naše železnice na Dunaju pod ključem. Dr. Branimir Jelič je bil minulo leto povodom več napadov na naše železnice izgnan iz Avstrije, kjer je užival zaščito pribežališča. Preselil se je iz Avstrije v Argentino v Buenos Aires, kjer je skušal dobiti sredstva za uprizarjanje novih napadov. Pred kratkem se je vrnil v Evropo, bival v Italiji in si je pridobil na nepojasnen način madžarski potni list, s katerim je odpotoval na Dunaj.

Prva slika z Matuškov obravnave na Dunaju. Z belim križem označeni na levi strani sodne dvorane sedi zločinec Matuška. Desno vidimo atentatorjevo ženo, ko stopi kot priča v dvorano.

Dr. Janko Pihlar

specijalist za noiranje bolezni
Maribor, Prešernova 2

ordinira nadalje redno vsaki delovnik
od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure
popoldne. — Ob nedeljah in praznikih
ne ordinira. 704

Dunajska policija je Jeliča aretirala ter ga predala sodišču, ki je uvedlo proti njemu preiskavo.

Kmetje, pozor! Kdor želi delavnega hlapca, naj sporoči naslov in kaj je pripravljen plačati hlapcu, na: A. Zalar, kaplan, Hrastnik. 750
Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49, telefon 23-58, lastnik in vodja kirurg dr. Černič. — Najmodernejše urejen za operacije. — Zdravilni aparati: višinsko solnce, diatermija, tonizator, žarnica »Hala«, enterocleaner. — Zdravljenje z radijem (pijača in kopelji). — Cene zmerne. 332

Za usta in zobe dnevno par kapljic blagodišečega Fellerjevega Elsafluida v kozarec vode, to je vžitek in obenem tudi preizkušena zaščita proti mnogim obolenjem grla in vrata, proti hripi itd. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din franko pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

Korupcija v očeh Amerike.

Ameriške Združene države doživljajo v zadnjem času dva korupcijska škandala, katerih sta obdolžena znani njujorški župan Walker in njegov tovariš Karl Clines, ki županuje v Pittsburghu. Clinesu očitajo 45 korupcijskih afer, kar je celo za ameriško pojmovanje glede poštenja nekoliko preveč. S Clinesom je soobtožen Succoop, predstojnik mestne nakupovalne centrale. Oba sta si privoščila na račun mesta pri nakupovanju raznih potrebščin za urade milijonske poneverbe.

Proces sam je doživel predigro, ki je edino mogoča v deželi neomejenih možnosti — v Ameriki. Prvotno bi se bila morala vršiti razprava v Pittsburghu. V domačem mestu pa ni bilo računati s pravično obsodbo. Radi tega so prestavili obravnavo v mesto Butler v Pennsylvanijo. Letos marca bi že naj pričel proces. V zadnjem trenutku je prodrila v javnost vest, da je pretežna večina porotnikov že podkupljena; devet od podkupljenih so vtaknili pod ključ in bodo dajali odgovor pred sodiščem. Izbrano je bilo novo sodišče — kmalu za tem sta romala zopet dva porotnika v luknjo, ker sta sprejela podkupnino.

Slednjič se je vendar posrečilo, da so sestavili »očiščen« sodni dvor in proces je prišel v tek.

Najbolj sloviti zagovorniki iz Pittsburgha so se ponudili, da bodo zagovarjali oba obtoženca. Obravnava se je vršila pod zaščito prav posebnih varnostnih odredb. Obtožno gradivo so pripeljali iz Pittsburgha v Butler v velikaških jeklenih omarah; za prevoz so se morali poslužiti, da so preprečili vsak morebitni napad, močno zastraženega in oboroženega oklopnega avtomobila. Vse obre-

menjevalne priče so romale pred sodišče pod policijsko zaščito.

Največji hotel v mestu Butler je bil zaseden od udeležencev procesa. Armada detektivov je bila na delu med obravnavo v sodnih prostorih. Šele po dolgem dokazilnem postopanju je priznalo sodišče krivdo obeh obtožencev in je izdalo zaporno povelje. Bogznaj, kedaj neki bo razglašena sodba.

Rok za vlaganje prošenj za odpis davčnih zaostankov koncem leta 1928 poteče 26. junija 1932.

Polovična voznja na železnici je dovoljena za hmeljske nabiravce.

Zveza čebelarских podružnic za celjsko okrožje priredi v nedeljo, dne 26. junija ob 3. uri popoldne v Bukovemžlaku pri čebelnjaku g. župnika Peternela poučni sestanek s predavanjem. Čebelarji celjskega okoliša vljudno vabljeni.

Ormož. Vinogradi se sedaj ugodno razvijajo ter kaže vinska trta obilni nastavek. Le da je neugodno spomladasko vreme v razvoju precej zadržalo ter šele sedaj pričinja cvešti. Škropi in žvepla se letos mnogo manje kakor prejšnja leta, ni denarja za galico in žveplo. Mnogo je vinogradnikov, kateri galice in žvepla sploh niso mogli nabaviti ter bodo njihovi vinogradi ostali v tem pogledu neobdelani. Spričo teh dejstev in če nastopi še za razvoj bolezni ugodno vreme, se je bati katastrofalnega širjenja peronospore in oidija (pepela). Z ozirom na to, da se je pojavila tukaj galica »Marengo«, katera je sicer cenejša, s katero pa so napravili vinogradniki svojčas že zelo slabe izkušnje, kakor tudi žveplo prav slabe kakovosti, opozarjamo na nevarnost, ki preti vinogradom vsled uporabe slabo delujočih sredstev. Posebno pri žveplu je pazljivost na mestu, ker le najfinejše žveplo pri nas povoljno učinkuje, dočim ostanejo slabše vrste navadno skoraj brez učinka. Najfinejše, 85 do 90% dvakrat ventilirano žveplo ima v zalogi Gospodarska zadruga, istotam dobite tudi zanesljivo dobro galico. V interesu vinogradnikov je posebno sedaj, ko je to najvažnejše delo v vinogradih vsled pomanjkanja denarja tako zelo omejeno, da uporabljajo res le prvovrstna sredstva. — Kl. dr.

Kmetijsko ministstvo o šmarnici.

O šmarnici je kmetijsko ministstvo izdalo ta-le pojasnila:

1. Po čl. 23 zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva je prepovedano razmnoževati in saditi samorodnice (neposredno rodne hibride kakor šmarnica, izabela, Clinton, jork madejra in dr.), in to iz razloga, da bi se vzdržala kvaliteta naših vin na dostojni višini in bi se jim ohranil dober glas.

2. Po § 12. zakona o vinu je prepovedano spravljati v promet in prodajati vina od samorodnic.

3. Potemtakem krčenje že obstoječih vinogradov samorodnic ni obvezno in vsakdo, ki jih že ima, lahko take vinograde še nadalje ohrani, toda ne sme vina iz teh vinogradov spravljati v promet in prodajo, nego mora to vino zadržati doma za lastno potrebo in mora plačati za vsaki trs samorodnic banovinsko takso v pred-

pisanem iznosu; za dravsko banovino torej sedaj 0.15 Din letno od trsa.

4. V interesu zdravja samih lastnikov takih vinogradov s samorodnicami in članov njihovih družin, kakor tudi v interesu ohranitve dobrega glasu naših vin ter živahnejše kupčije z našim vinom doma in v inozemstvu je, da svoje vinograde samorodnic precepijo ali izkrčijo in na njihovo mesto zasadijo izbrane domače vinske in namizne sorte vinske trte; če pa zemljišče ni primerno za vinograd, naj ga zasadijo s sadnim drevjem ali ga uporabijo za druge kulture; to tem prej, ker za domačo potrebo neporabljenega vina od samorodnic ne morejo in ne smejo nikomur prodati, ker je to kaznivo po vinskem zakonu z zaporom 7 do 30 dni in z denarno globo 100 do 10.000 Din ali z eno od teh kazni; ako bi se tako vino našlo v prometu, se zapleni in uniči ali denaturira in proda v korist državnega kmetijskega sklada.

Kraljevska banska uprava je v okvirju proračunske možnosti doslej dajala nagrade za precepljanje šmarnice ter dodeljevala brezplačno trsje za izkrčeno šmarnico, oziroma dajala denarne prispevke za nabavo trsja za izkrčeno šmarnico; v manj ugodnih legah je dajala prispevke za nabavo semena za druge kmetijske kulture. Dalje je po vseh vinogradnih srezih kakor tudi na banovinskih kmetijskih zavodih prirejala tečaje za precepljanje šmarnice in razdeljevala brezplačno gumijeve trake za precepljanje.

Največja krivica za kmeta

je tako imenovana **pravica priposestvanja**, ki s svojim pravnim temeljem tiči globoko v prejšnjih stoletjih in bi jo morala moderna država **že davno odpraviti**, ker se ne ujema z današnjimi časi. Pravilo velja: kakor je zemljiška knjiga merodajna glede **lastnine**, tako mora biti mapa merodajna glede **oblike**. Zato veljajo le one ceste, poti in steze, **ki so v mapi**; o vseh drugih ima pravico odločati **lastnik in ne občinstvo**. Sicer priposestujem kako pravico le tedaj, ako sem jo posedoval po svojem dogovoru mirno in redno polnih trideset let, in sicer samo glede **nepristopnih** parcel, toda občinstvo tega ne upošteva in nalašč nagaja. Bližnjico narede radi kakega gostilničarja, mlinarja, brez vednosti in proti volji lastnika; če jih opozoriš, ti odgovore, da hodijo že »tri« leta preko parcele, ker občinstvo ne ve, da velja **trideset**. In sicer trideset samo do sicer nepristopne parcele in edino za lastnika dotične parcele, a ne za bližnjico v mlin, h gostilničarju in ne za vso občino in za vsakega romarja. Lastnik ima večkrat svoje parcele raztresene in ne more občinstva nadzorovati, pa naredi svarilno desko, toda junaki noči jo izderejo; orožništvo trdi, da to ni njihova stvar in če tožiš, se vleče pravda kakor zimska noč, predno dosežeš svoj namen. Za take stvari nima kmet ne časa, ne denarja.

Na nekem križišču so shodili **pet** bližnjic in lastnik je imel več pohojene zemlje kakor poraščenega sveta. Neki posebno moder očanec je celo zahteval, da bi morali stezo posuti s peskom, seveda! da bi se ponočnjaki pesku ogibali in travo razhodili ter bližnjico spremenili v pravcato cesto! Ob snegu si zorjejo kar s plugom, polomijo drevesa, a poleti in jeseni jim je bližnjica dobrodošla

za razne tatvine, zlasti sadje. Posebno všečne so takim ljudem bližnjice skozi vinograde, posebno ob trgatvi!

Ali naj si gospodar pusti veljati tako škodo? Mislim, da je dolžnost oblasti davkoplačevalca ščititi; orožniki na patroljah, poljska straža, sresko načelstvo in županstva, v prvi vrsti pa katerogičen zakon, da bomo rešeni pravd in škode. Ta ni majhna! Preračunaj, koliko škoduje **obcestna**, pol metra široka steza na pet km dolgi progi. **Taka steza vzame dva in pol orala rodovitnega sveta!** Zares, tako nam ni treba zapravljati zemlje! Nekdo je hotel stezo s tem zabraniti, da je zoral njivo; pa so ga tožili in skoraj bi bil moral posestnik povrniti »škodo«, mesto narobe! Ali ni to babilonsko?

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 18. junija so pripeljali špeharji 20 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12 do 13 Din, slanina 12 do 13 Din. Kmetje so pripeljali 22 voz sena po 50 do 80 Din, štiri škopa po 1.75 do 2 Din (komad), 1 voz in 68 vreč krompirja po 1.50 do 2 (novi kg 5 do 6 Din), tri vreče čebule po 5 do 5.50 Din, česen 8 do 10 Din, kumarce 4 do 6 Din. Pšenica 1.75 do 2 Din, rž 1.50 do 1.75 Din, ječmen 1.50, oves 1.25 do 1.50 Din, koruza 1.25 do 1.50, oves 1.25 do 1.50, proso 1.75, ajda 1.25, fižol 2.50 do 3 Din, fižol v stročju (italjanski) 14 Din, luščen grah 10 do 12 Din. Vozov s črešnjami ni bilo, ker so ljudje preveč zaposleni s senom. Piščanci 20 do 60 Din, kokoš 20 do 30 Din, raca 15 do 25 Din, gos 30 do 60 Din, puran 40 do 60 Din. Celi orehi 5.50 do 6 Din, luščeni 16 do 18 Din. Kozliček 50 do 65 Din. Hren 6 do 8 Din, karfižola 2 do 4 Din, kisló zelje 3 do 4 Din, repa 2 Din. Buče komad 3 do 4 Din, paradižniki 16 Din, glavната solata 0.50 do 1 Din, gobe 1 do 2 Din, borovnice 2.50 do 3 Din, jagode 7 do 8 Din, vrtné jagode 10 do 12 Din, črešnje 3.50 do 5 Din, jabolka 12 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din, surovo maslo 20 do 26 Din. Jajca 0.50 do 0.75, med 14 do 20 Din, suhe slive 8 do 12 Din, špargelj 3 do 5 Din.

Mariborski živalski sejm. Prignanih je bilo 23 konj, 12 bikov, 145 volov, 322 krav in 31 telet; skupaj 533 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 14. junija 1932 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 4.25 do 5; poldebili voli Din 2 do 3.75; plemenski voli Din 1.75 do 3; biki za klanje Din 2.25 do 2.75; klavne krave debele Din 2 do 3.25; plemenske krave Din 2 do 2.25; krave za klobasarje Din 1.50 do 2; molzne krave Din 2 do 2.75; breje krave Din 2 do 2.75; mlada živina Din 3 do 5; teleta Din 5 do 6. Prodanih je bilo 274 komadov.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 17. junija 1932 je bilo pripeljanih 128 svinj; cene so bile sledeče: Mlađi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 60 do 100 Din; 7 do 9 tednov stari 150 do 180 Din; 3 do 4 mesece stari 250 do 300 Din; 5 do 7 mesecev stari 350 do 400 Din; 8 do 10 mesecev stari 450 do 480 Din; eno leto stari 600 do 650 Din. Kilogram žive teže so prodajali po Din 6 do 6.50, kilogram mrtve teže pa po Din 10 do 11.50. Prodanih je bilo 107 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso prve vrste 1 kg Din 10 do 12; volovsko meso druge vrste Din 6 do 8; meso od bikov, krav in telic Din 4 do 6; telečje meso prve vrste Din 10 do 12; telečje meso druge vrste Din 6 do 8; svinjsko meso sveže Din 10 do 16.

Ljudožrci — čuvarji največjega zlatega zaklada.

Znani ameriški raziskovalec Hyatt Verrill je preživel celih 25 let v džunglah srednje ter južne Amerike. Omenjeni zna veliko povedati o dogodkih potovanja med Indijanci, med katerimi si je znal pridobiti toliko prijateljev. Na lastne oči je videl zlate jame v Tisingalu v Costa Rici, odkoder so prejemale tudi Španci zlate zaklade.

Na svojem zadnjem potovanju je prišel v pokrajino Shaysha-Indijancev, in sicer v posebno ugodnem trenutku. Poglavar plemena, Polu, je imel hčerko, katero je napadla bolezen, za katero domači vražar ali medicinan ni znal leka. Raziskovalec je prosil, naj mu poka-

žejo bolnico. Po pregledu je ugotovil, da gre za težji slučaj kolike, katere pa je deklico lahko ozdravil s pomočjo zdravil, katera je imel seboj. Ko je dekletce ozdravilo, je postal tujec velik mož med domačini, ker je s svojo umetnostjo in močjo premagal indijanskega vražarja. Poglavar mu je izkazal največje časti. Da bi pa pridobil tujčevo zaupanje, ga je vzel seboj v džunglo, da bi mu pokazal tamkaj največjo znamenitost. Dospela sta do zlatih preostankov nekoč španske trdnjave. Videla sta stare zarjavele topove, na katerih je bila še vidna letnica 1515. Nato sta dosegla cilj potovanja, za kojega so tvegali že tisoči in tisoči življenj. Prišla sta do zlatih jam v Tisingalu.

Tamkaj je ležalo zlato, preraščeno s travo, v celih kopicah. Verrill pravi o tem pogledu dobesedno takole: »V najbolj drznih sanjah bi si ne bil mogel predstavljati tolike množine najčistejšega zlata. Skrajna nisem zaupal lastnim očem, moral sem se dotakniti z rokami teh neizmernih zakladov, da sem se prepričal da nisem mogoče žrtev kake prevare.«

Drugi dan po vrnitvi od zlatih zakladov so priredili domačini raziskovalcu v počaščenje posebno veselico. Na programu je bila tudi predstava v templju. Poglavar sam ga je peljal v svetišče in Indijanci so ga preoblekli v indijanska oblačila, glavo so mu okrasili s ptičjim perjem, krog vratu so mu ovili verižice. Na ta način so ga proglasili za poglavarja plemena.

Shaysha-Indijance so dolžili v prejšnjih časih ljudožrstva. Verrill trdi, da ni izključeno, da bi ne bilo to plemo še danes udano tej grozni zablodi. Ti Indijanci imajo navado, da si prav ostro opilijo zobe, kar je posebno prikladno za česanje mesa.

Je res nekaj posebnega in izrednega, kako se je povzpel beli človek do poglavarja ljudžrskega plemena!

*

Gradba najvišjega nebotačnika na svetu.

V Njujorku so začeli graditi iz železobetona celi okraj nebotačnikov, ki se bo imenoval »Radio City« in bodo neverjetno visoka poslopja namenjena trgovini. Stavbe bodo stale 250 milijonov dolarjev in jih bodo gradili čela štiri leta. Za primer z najnovejšimi nebotačniki bodi omenjeno, da je dosedaj najvišji nebotačnik na svetu »Empire State Building« v Njujorku. Ta stavba, ki ima 102 nadstropja je stala 50 milijonov dolarjev, gradili so jo 13 in pol meseca in zaposlenih je bilo 2500 ljudi. Pri najnovejši »Radio City izmeta-va temelje 50.000 kopa-

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

26

(Dalje.)

Kanone so postavili na za to zgrajeni nasip na levem bregu Kolpe, od koder so obvladovali trdnjavo. Na nasipu so bili razvrščeni predvsem težki topovi, ki bi naj razrahljali obzidje Siska in omehčali trdnjavo za splošen napad, ki se je moral posrečiti pri toliki premoči.

S strahom so opazovali Siščani turške priprave za oblego, ki je obetala biti kratka v očigled tako mnogoštevilni in z vsem izborno preskrbljeni Hasanovi armadi. Majhno trdnjavsko gnezdo je šteló 300 bojnikov pod poveljstvom dveh zagrebških kanonikov-junakov: Blaža Gjuraka in Matije Fintiča. Bilo je še nekaj prostovoljcev-vitezov in med temi um obrambe, vse tolažeči in sigurno zmago obetajoči Pavel.

Ko je postavil in uredil paša tabor in ukopal topove na levem bregu Kolpe, je poslal proti trdnjavi konjenika z belo zastavo in s pozivom na

takojšnjo predajo, predno prične topništvo svojo pesem. Hasanovega odposlanca so Siščani opsovali in mu zabičali, da se bodo gostili oni v taboru paše in ne on poturica s svojimi pesjani v Sisku.

Dne 17. junija zjutraj je oznanil prvi strel iz turškega topa pričetek krvavega plesa. Iz trdnjave se je pognalo po tedanjem običaju nekaj jezdeccev proti taboru. Na čelu drznih izpadnikov je drvel velik bojevnik v svitlem oklepu, z bogato okrašeno čelado in z belim plaščem po hrbtu. S turške strani so bili brž na konjih najbolj vročekrvni begi.* V gotovi oddaljenosti sta pričela nasprotnika z zbadanji in z zmerjanjem. Turški begi so bili skoro sami poturčeni Bosanci in so razumeli hrvaščino bolje nego turški jezik. Najkrepkejše psovke, kletvice, grožnje in baharije so imele namen, nasprotnika razdražiti in ga izzvati na dvoboj. Taki dvoboji pred bitkami med najbolj izurjenimi borci so bili splošna navada. Obe sovražni bojni sili sta zasledovali z največjo napestostjo posamezne bojavnike, jih podžigale s kriki

* Beg = naslov za turškega oficirja.

DRUŠTVENE VESTI

DEKLETOM ŠMARSKE DEKANIJE.

V nedeljo, 17. julija, priredijo krščanske deklinške organizacije šmarske dekanije proslavo sedemdesetletnice smrti škofa Slomška, velikega učitelja in prosvetitelja našega naroda in prijatelja slovenske mladine. Škof Slomšek je bil rojen na Ponikvi v šmarski dekaniji, zato ima ta dekanija tem večjo dolžnost, da proslavi svojega velikega rojaka, največjega sina naše zemlje. Proslava se bo vršila pri Sv. Roku nad Šmarjem ter začenja ob 19. uri predpoldne. Govorita gg. kanonik Časl in profesor dr. Hohnjec. Dekleta Marijinih družb, dekliških zvez in vobče krščanske mladenke šmarske dekanije in sosednih krajev, pridite v najoblinejšem številu!

★

Sv. Peter pri Mariboru. Prosvetno društvo »Skala« pri Št. Petru pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 3. julija tega leta popoldne ob 3. uri na vrtu gostilne Sande gledališko predstavo »Pri kapelici«, igrokaz v treh dejanjih. Na sporedu je tudi govor, pevske točke in godba. Vstopnina nizka, in sicer 2, 4 in 6 Din. — Prijatelji društva, iskreno vabljeni!

Sele pri Slovenjgradcu. Naše bralno in izobraževalno društvo, katero smo šele pred letom ustanovili, izvrstno uspeva. Pri nas rado bere staro in mlado. Le primanjkljaj knjig nas teži, da ne moremo povsem ustreči našim bralcem. A znali smo si pomagati; zbrali smo se fantje in dekleta in soglasno sklenili: Uprizorimo igro! S tem nam bo pomagano. In res, dne 17. maja tega leta smo uprizorili igro: »Trije tički«, in kmalu pozneje, dne 5. junija je bila druga uprizoritev »Kmet Herod«, ki je, kakor prva, tudi izvrstno uspela. Vloge so bile dobro odigrane. Čisti dobiček je namenjen v prid društva, ki se ima zahvaliti predvsem g. Matkoti Vosnerju za obili trud učenja, kakor tudi gđc. Štefki Vrhnjakovi. Lepa zahvala gre tudi gostilničarju Virtiču, ki je dal na razpolago prostore. Bog živi! Bralno društvo na Selah.

Št. Janž na Dravskem polju. Člani bralnega društva v Cirkovcah priredijo v nedeljo, dne 26. junija v društveni dvorani igro v treh dejanjih »Prisegam«. Porabite priložnost in pridite v obilnem številu. Tudi pesem je na programu.

Sv. Jurij ob Taboru. Naše katoliško prosvetno društvo je gostovalo dne 12. junija z zelo lepo in podučljivo dramo v štirih dejanjih »Materino srce« v St. Ilju pri Velenju. Dvorana društvenega doma je bila polna gledalcev. Igralci so podali svoje vloge tako, da je bilo ljudstvo očarano. Mnogo zabave sta nudila gledalcem pevski in tamburaški zbor s svojimi umetniškimi komadi. Predvsem se moramo za ta uspeh zahvaliti tamkajšnjemu g. župniku, ki nam je bil zelo naklonjen. Ne pozabimo pa tudi na vladarja celega sveta, ki nam je naklonil tako lepo vreme. Sedaj pa, bratje, ne spati, temveč na delo za bodočnost našega naroda!

Zibelka podmornic pred 350 leti.

Prva zamisel podmornice.

Večina ljudi je uverjena, da so podmornice iznajdba najnovejšega časa, in so se posebno razvile med svetovno vojno. V resnici pa je že leta 1578 objavil opis te iznajdbe neki Viljem Bourne v svoji knjigi, ki nosi naslov: »Iznajdbe in nasveti«. Bourne trdi v opisu, da bo de podvodni čoln prinesel pomorskim vošnjakom mnogo koristi in predvsem to, da bodo lahko ladje kljubovale viharjem Atlantskega Oceana. Vendar je ostal od Bourneja zamišljen podvodni čoln samo na papirju, a le je bil omenjeni prvi, kateremu se je rodila misel možnosti podvodne plovbe.

Holandski zdravnik.

Za Bournejem je prišel holandski zdravnik Kornelij Drebbel, ki je živel na Angleškem. On je zgradil 40 let za Bournejem leta 1620 dva majhna čolna, s katerima je delal poskuse na reki Temzi. Angleški kralj Jakob I. bi naj bil prevozil na enem od teh čolnov pod vodo

po Temzi iz Westminstera v Greenwich. Čolna sta bila lesena, obbita z železom in opremljena s šestimi pari vesel, kojih naloga je bila: čoln spraviti pod vodo. Drebbel je skrbel za zrak v čolnu s pomočjo steklenic po svojem lastnem in skrivnostnem receptu. Toliko je res, da se je Drebbelov čoln lahko potopil, se dvignil zopet na površje, a voziti pod vodo se je bilo v njem nemogoče.

Francoski načrt.

Že leta 1653 je zgotovil Francoz De Sons risbo o prvi podmornici, ki je na zunaj sličila poznejšim iznajdbam. Potapljanje bi se naj izvršilo z vsesavanjem vode, dvig pa z izmetavanjem. Tudi ta podmornica se ni mogla premikati pod vodo.

Lesena ladjica.

Princ Karl Heški je pustil leta 1689 zgraditi na svoje stroške od Denisa Papina čoln, ki je bil podoben posodi za škropljenje. Tudi ta čoln ni dosegel nikakih uspehov.

Symons, ki je preizkušal svojo iznajdbo po angleški reki Temzi, se je povzpел korak dalje leta 1747. Zgradil je majhno ladjico, ki je bila obita z z mastjo prepojenim usnjem. Na ladjico so bile pritrjene usnjate posode, ki so jo potapljale z usesavanjem vode. Ako se je hotel čoln dvigniti na površnje, so morali te posode izprazniti z ročno močjo z iztiskavanjem. Ko je bila voda iztisnjena, so sevezali vrata usnjatih posod in čoln se je dvignil. Na podlagi tega postopanja so zgrajene tudi današnje podmornice, samo iztiskava danes vodo stisnjeni zrak. Symson se je posluževal kot gonilne sile štirih parov vesel.

Iznajdba mizarja.

Trideset let pozneje je izgotovil mizar Day podmornico pri Yarmouthu na Angleškem. Z iznajdbo se je potopil 10 m globoko in zopet priplaval na površje. Napravil je še večji čoln, vzel seboj v globočino kot utež kamenje, ki je bilo pritrjeno na zunanjih straneh čolna in je s to napravo delal podvodne poskuse

k hrabrosti. Že iz izida dvobojev so sklepali na zmago ali poraz v glavni bitki.

Begi, ozmerjani z vražjimi poturicami, pasjimi sinovi itd. so bili hitro razkačeni in so se pognali proti vrsti vitezov. Še predno je pogledal prvi besneči poturica kristjanu v oči, se je skotalil s konja s preklano glavo. Meč viteza velikana z belim plaščem je bil izredno dolg. En zamahljaj je zadostoval, da je odbrzel prvi turški izzivač po tedanjem izražanju v pasjo posmrtno gmajno. Zagnali so krik obleganci in oblegovalci ter podkurili ostale Turčine, da očistijo prvo sramoto s krščansko krvjo in zboljšajo slabo znamenje za bodočnost. Vitezi so bili skrbno na straži radi znane turške verolomnosti, prevare in zahrbtnosti. Da bi ne mogli posameznikom na pomoč celi oddelki iz tabora, so se umaknili s širne ravni na ozki pas med obema kanaloma, ki sta obdajala trdnjavo poleg Kolpe od severa in juga in puščala le ozek jezik za prehod po suhem. Tukaj se je mogel boriti le mož proti možu, poseg v dvoboj od strani je bil izključen. Umik kristjanov je bil spremljan od krikov o babjih bojzljajcih, ki spa-

dajo h kolovratu in za svinjske pastirje in ne med branitelje trdnjave! Turški prostovoljci so zdirjali takoj za vitezi, da se jim osvetijo radi ubitega tovariša. Tokrat se je postavil s prehudo bojaželjnostjo eden najhrabrejših in najboljših bojevnikov turške armade, Osman beg iz Banjaluke. Izognil se je dvema Pavlovima udarcema, šele tretji je oplazil Osmanovega žrebca po glavi, da je klecnil na kolena, pokopal pod seboj bega in mu polomil rebra, da je obležal v nezavesti in so ga morali odnesti. Osmanov poraz je razburil Turčine, da so vpili kakor na sodni dan. Sam Hasan se je prikazal iz tabora na belem vrancu in zmerjal v turščini oficirje, katere bo pozobal samo en djaur (krivoverec-kristjan). Na ukaz vrhovnega poveljnika je rinil vsak v vitezovo bližino, da bi ga potipal na smrt. Beli vitez se ni nič kaj veliko trudil. Par silovitih švištov z goljatskim mečem po zraku in med obema jarkoma na bojišču je bilo dovolj prostora še za nadaljnje bege, ker so že pulili prvi travo v zadnjih stresljajih. Pet Turkov je posekal in prekotalil s konj beli vitez, njegovi tovariši so se pognali za ostali-

čev in bo zaposlenih dnevno 56.000 obrtnikov in delavcev.

Kaj ljudje jedo.

Največ krompirja jedo Nemci, kjer odpade na prebivalca letno 415 kg krompirja. Nato sledi Čehoslovaška s 355 kg in Rusija s 340 kg. Potem so v daljnji razdalji Francozi z 621 kg, Angleži s 131 kg, Američani s 77 kg. Največ kruha pojedjo Belgijci, in sicer po prebivalcu 273 kg letno, najmanj pa v Švici s 130 kg. Največ čaja se izpije na Angleškem, in to 4.1 kg za prebivalca letno, najmanj pa Francozi z 0.04 kg. Kavoj najboljši cenijo na Danskem, in sicer 6.8 kg za prebivalca na leto, najmanj

pri Plymouthu. Ko se je pogreznil drugič, čolna ni bilo več na svetlo in mizar Day se je zadušil pod vodo. Day je torej prva smrtna žrtev, katero je zahtevala podmornica.

Amerikanska iznajdba.

V ameriški osvobodilni vojni (1776 do 1783) je zgradil Amerikanec Bushnell podmornico, katero so tudi praktično uporabili. Čoln je bil iz lesa, utež je tvorila usesana voda, v čolnu je bil naboj, katerega bi naj spravila do eksplozije ob gotovem času posebna ura. Poskus, na ta način potopiti angleško bojno ladjo, se je ponesrečil, ker se je naboj sprožil v preveliki razdalji od cilja.

Napoleon in Angleži.

Francoskemu cesarju je ponudil podmornico iznajditelj Robert Fulton. Cesar je pustil napraviti več poskusov v lukki Brest. Tokrat se je že posrečilo, da so pognali s pomočjo podvodnega čolna več ladij v zrak. Napoleon pa se le ni mogel odločiti, da bi bil upeljal v svojo mornarico podmornico.

Fultona so odklonili tudi na Angleškem in to največ radi tega, ker se Angleži niso mogli navdušiti za izpopolnitev orožja, ki bi moglo postati opasno angleški premoči na morju.

Nemec Bauer.

Nemec Viljem Bauer je napravil v lukki Kiel 10 m dolgo podmornico, ki je delala s pomočjo 13 mož posadke prav posrečene poskuse. Tudi on ni žel zanimanja in radi tega iznajdbe ni izpopolnil.

Nadaljnja zgodovina podmornice.

Iz nadaljnje zgodovine razvoja podmornice je imenovati profesorja Marie-Davy na vseučilišču v Montpellier na Francoskem in Tatarja van Elven.

Amerikanec Alstitt je zgradil leta 1863 prvo podmornico na paro nad vodo in na pogon z elektromotorji pod vodo.

L. 1883 je manevrirala pri Stockholmu podmornica, katero sta zgradila Šved Thorston Nordenfelt in angleški duhovnik Garret. Nad vodo je gnal čoln propeler, pod vodo pa para. Dva vodo-

ravno pritrjena propelerja sta čoln potapljala in ga gnala na kvišku.

Leta 1885 je nastopil Anglež Waddington s podmornico na električni pogon. Dve leti za tem je združil Francoz Ledé vse dobre lastnosti dosedanjih iznajdb. Zgradil je 20 metrov dolgo podmornico in Francija se je zelo zanimala za iznajdbo. Leta 1902 so posedali Francozi že 40 podmornic. Današnji podmornici je tedaj tekla zibelka že pred 350 leti.

Pekre pri Limbušu. Izročili smo 14. junija obobilni udeležbi materi zemlji ostanke blagega mladeniča Teodorja Vehovar, ki nas je zapustil v najlepših letih. Rajni je bil sin edinec spoštovane vdove ter posestnice v Pekrah in je že bil pred odhodom k vojakom bolan. V Vršču je vplivala sprememba zraka tako neugodno na Teodorja, da je že po enomesečnem službovanju umrl in so ga pripeljali iz Vršca mrtvega. Blagi materi in sestri naše iskreno sožalje, mnogo mnogo prerano umrlemu Teodorju pa ohranimo hvaležen spomin in molitvi in z zaupanjem na veselo svidenje nad zvezdami. Počivaj v miru, blaga duša!

Marenberg. Da ne bodete mislili, da smo po evharističnem kongresu pozabili na bravce »Slovenskega Gospodarja«, spet sporočamo nekaj novic. Zadnje čase se je pri nas zgodilo toliko nesreč, da bi natisnili eno stran »Slov. Gospodarja«, če bi hoteli o vseh natančneje poročati. Kapi, nesreče pri delu in kdo ve kaj še vse. V nedeljo, dne 12. junija, se je ponesrečil na motornem kolesu obenem z gospo g. Verber iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Zelo močno, vendar ne nevarno je ranjena gospa. — Smrt zadnje čase čudno močno pobira tu okrog, in sicer samo v trgu. Na jetiki je umrl Simon Čuhnik, bivši oskrbnik pri Kitnerju, dosegel je starost 50 let. Starostna oslabelost je bila vzrok smrti Otiliji Jäger, vzorni in dolgoletni zvesti članici Marijine družbe; imela je raka na očesu. Vsled oslabelosti srca, pljuč in ledvic je umrla Marija Domajnko, soproga tukajšnjega organi-

sta in dolgoletna cerkvena pevka. V slovo ji je zapel moški zbor Katoliškega prosvetnega društva: »Blagor mu«, ki je tokrat prvič nastopil, in cerkveni pevski zbor: »Oh, kak' pesem naša«. — Kriza nas je prisilila, da obnavljamo navade iz časov naših pradedov. Namesto z denarjem plačujemo delavce z blagom: z živili, lesom itd., to na eni strani. Na drugi strani pa so spet veselice s plesom, ki se skoraj mesečno in še tudi bolj pogosto vršijo ter se še napovedujejo, tako da bi lahko o njih napisal kar dve strani vašega lista.

Trbonje. Komaj je poročal »Slovenec«, da je Sv. Danijel eden biserov slovenske zemlje, že so ga zaporedoma obiskali razni izletniki in dali duška svojemu veselju s tem, da so se navžili krasnega razgleda na vse strani Dravske in Mežiške doline ter zelenega Pohorja in ponosnega Kozjaka. — Dne 6. junija so prišli na ta prijazni hrib Sv. Danijela šolarji iz Pameč pod vodstvom gđc. učiteljice in č. g. župnika; 14. junija pa šolarji iz Dravograda. Vračali so se domov skozi Trbonje in veselo prepevali slovenske narodne pesmi. Povsod so se lepo in dostojno obnašali, kar jasno kaže, da so njihovi učitelji dobri vzgojitelji. Ganljivo je bilo, kako se je g. upravitelj otroško ljubeznivo zabaval s šolsko mladino. Takega učitelja pač mora mladina vzljubiti. — Lepo nedeljo smo letos pri nas obhajali zelo veselo. Prišlo je mnogo ljudstva tudi iz sosednih župnij. Med procesijo je igrala naša »majša godba«. Mladi godbeniki so pokazali, da so že precej kos svojim godalom. Tudi po končani službi božji se niso dolgo mudili v gostilni, za kar se je posebno zahvaliti spretnemu vodstvu njihovega voditelja Martina Pavliča. Slavnostni govornik je bil č. g. Alojzij Vrhnjak, župnik pri Sv. Petru na Kronske gori. Slovesnost so povečali s svojo navzočnostjo tudi čč. gg. Anton Trinkaš iz Pameč in Anton Essenko, župnik iz Št. Jana pri Dravogradu. Dekleta so cerkev lepo ovenčala, fantje pa so z možnarji oznanjali r vse strani sveta, da se obhaja v Trbonjah »lepa nedelja« slovesno, mirno in lepo.

Lokavec. V Lokavcu pri Gor. Cmureku je bila na slovesen način blagoslovljena novo dozdana ljudska šola. Bil je to praznik, ki se je razvil v ogromno manifestacijo ob ogromnem

pa na Angleškem, 0,35 kg. Nizozemci zelo ljubijo kakao, katerega konsumirajo po prebivalcu na leto 5,6 kg, medtem ko Nemci samo 1 kg in drugi narodi še manj.

Ura enega najbolj zaslužnih predsednikov Zedinjenih ameriških držav.

V mestu Oslo na Norveškem bodo te dni prodali na javni dražbi žepno uro velikega ameriškega predsednika Abrahama Lincolna. Blagopokojni predsednik je nosil uro pri sebi do smrti. Notrajnost ure je še danes v najlepšem redu in gre ura do minute natančno. Po umoru Lincolna je kupil uro francoski oficir za 40,00 frankov.

mi, ki so pričeli z umikom proti taboru. Ko je zapazil orjak turške zajce, je postal s konjem, segel za hrbet in v njegovi roki se je pojavil lok. Že je bila puščica na tetivi, par napetih trenutkov, prvi zadetek puščice je spremenil umikanje v pobeg, v katerem so pokazali turški konji repe in jezdec hrbte. Jezdec je pognal konja naprej, tetiva se je napenjala in pošiljala za begunci strelice, ki so povzročale pokolj in razljutile celo topničarje na levem bregu Kolpe. Z nasipov je zablislilo, počilo in prve okrogle granate so primomljale po zraku, se zakadile na bojišču v mehko zemljo in se razkadile s treskom na vse strani. Turki se niso mogli maščevati z mečem ter lokom, pa so pričeli obsipavati viteze s topovskimi krogli. Krščanska vojska je pretela z obzidja topničarjem s pestmi, vitezi so se umikali, ker napram strelu iz topa nista obramba niti meč in ne strelica. Vsi so izginili srečno pred točo granat za obzidjem, le kanonika Matijo Fintiča je zadel kos granate tako nesrečno, da sta obležala mrtva on in konj.

Prvi oboroženi pozdrav med kristjani in Turčini je bil končan z lavoriko za hrvatsko-sloven-

ske viteštvo; a je natovoril Hasanovim begom sramoto in ni oznanjal njegovi številni vojski nič kaj dobrega.

Siščani so pozdravljali viteza Pavla. Vojaki in prebivalci so se drenjali krog njega in verjeli, če je tak junak med njimi, ne bo izostala božja pomoč.

Padlega kanonika Fintiča so prenesli v trdnjavo, objokovali njegovo smrt in obenem peli Bogu zahvalnico za prvo zmago, ki je gotovo uverila Turke, da bo tudi 300 Hrvatov in Slovencev trd oreh, če se bo sploh dal streti s tako ogromno močjo kakor je Hasanova. Po zahvali Bogu bi bilo prišlo med obleganci gotovo do temeljite pijače, da ni obsul trdnjave Turek preko Kolpe s topovskimi izstrelki. Za dobro uro ni bilo videti od sisaške trdnjave nič drugega nego gost oblak, iz katerega je bliskalo, grmelo in se kadilo. Turški nasipi so obsipavali trdnjavo z ognjem do 4. ure popoldne, ko je pričel naskok pehote, za katero je čakala v pripravljenosti konjica, da udari po preplezanju in predoru obzidja na pokolj. Turški oblegovalci so se usuli na napad. Naenkrat je oživel

številu zbranega naroda iz vseh krajev v okolici Cmureka za jugoslovansko državo. Ljudstvo je prispelo proti vsemu pričakovanju od blizu in od daleč v lepem številu ter proslavilo svečan akt blagoslovitve šole, ki si jo je samo postavilo, na kar najlovesnejši način. Iz Maribora se je udeležil pevski zbor Glasbene Matice in lepo število onih zvestih narodnjakov, ki še niso pozabili na naše obmejne kraje. Kljub temu, da je bila iz Avstrije velika agitacija proti udeležbi, je ves narod korporativno prihitel v Lokavec in tam skupno z gosti iz mesta navdušeno manifestiral. Okrog 16. ure se je pričela slovesnost, ki jo je otvoril domačin, upravitelj šole, g. Mirko Cujnik. V svojem pozdravnem govoru je po kratkem zgodovinskem orisu pozdravil v prvi vrsti vse goste, šentlenartskega dekana g. Gomilška in ostalo duhovščino, sreskega šolskega nadzornika g. Karbaša, g. min. v pok. dr. Kukovca, zastopnika vojske, komandanta mesta Maribora polkovnika g. Putnikoviča, zastopnika Narodne Odbrane iz Maribora, g. dr. Miloša Vauhnik, predsednika Glasbene Matice g. Arnuša in prof. Mirka ter zastopnike vseh društev in korporacij. Po njegovem govoru je g. dekan ob asistenci štirih duhovnikov opravil slovesne obrede blagoslovitve in v krasnem govoru razložil zbranemu ljudstvu pomen današnje slavnosti. Govor je končal s pozivom na ljudstvo, da se naj zaveda, ča je jugoslovansko ter da nikdar več ne bodo naši kraji prišli v roke onih tujcev, ki še danes stegajo svoje grabežljive roke po naši lepi jugoslovanski zemlji. V imenu šolske oblasti je spregovoril g. nadzornik Karbaš, ki ima velike zasluge na dograditvi šole. Kot zastopnik N. O. je govoril g. min. dr. Kukovec, v imenu vojske pa je v jedrnatih besedah pozdravil narod g. polkovnik Božo Putnikovič. Zastopnike mariborskih društev in g. dekana je pozdravila šolska deca z lepimi nagovori ter jim izročila v spomin cvetje iz domačih poljan. Po blagoslovitvi je šolski zbor zapel dve pesmici, nakar je Glasbena Matica zaključila slavnost s prelepo pesmijo »Domovina mili kraj«. Gostje so si nato ogledali lepo in moderno na novo urejeno šolo ter se podali na malo zakusko, ki so jo za njih priredili domačini. Zunaj pa se je med tem razvila pravo narodno slavje, ki ga je povzdigovala še pesem matičarjev, ki so neprestano prepevali naše lepe narodne pesmi, ki jih je

narod poslušal z občudovanjem in hvaležnostjo. Takega narodnega praznika kot je bil tale, v Lokavcu tu pri nas na severni meji še ni bilo. Hvaležni smo vsem, ki so pripomogli, da je bila naša šola blagoslovljena na tako slovesen in lep način, hvaležni pa smo zlasti gostom iz Maribora. H koncu moramo še omeniti nekoliko imen onih, ki jih pa pri slovesnosti sami ni nihče omenil, katerih zasluga pa je, da se je šola postavila, da se je njena dograditev proslavila na tako lep in slovesen način. To so: g. upravitelj šole Mirko Cujnik, ki že šest let deluje v Lokavcu in ki je zastavil vse svoje sile v to, da je ljudstvo dobilo svojo šolo. Njegova desna roka je učitelj g. Kralj, ki je sam okinčal šolo ter prostore pred njo. G. župan Koček in prvi občinski svetovalec g. Senekovič pa sta dala na razpolago ves material in svoje ljudi za veselični prostor. Mnogo bi bilo še imen, ki bi jih lahko navedli, žal pa nam prostor tega ne dopušča. Vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli k tej lepi slavnosti, zlasti častiti duhovščini, učiteljstvu, katoliškim prosvetnim društvom, gasilcem pa izrekamo tem potom našo najprisrčnejšo zahvalo. Vam, predragi Mariborčani, gg. častniki ter matičarji, prisrčna hvala za Vaš trud, da ste prispeli med nas, severno poboritelje naše lepe države. Tisočera hvala in na svidenje!

Gornja Radgona. Rdeči petelin se je začel letos tudi pri nas pojavljati. V nedeljo, dne 12. junija je popolnoma zgorel g. Francu Bračiču na Spodnjem Grisu mlin s celotno napravo. Škoda se ceni na okoli 60.000 Din.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Tukaj smo spremili k večnemu počitku Angelo Kozar iz Oseka, osemletno učenko drugega razreda osnovne šole. Kruta jetika je marljivi deklici izkopala prerani grob. Bila je izredno nadarjena v učenju, prikupljiva in ljubezniva v govorjenju in obnašanju doma in v šoli. Žalila ni nikogar, rada je molila ter ubogala vselej doma in tudi v šoli. Že se je veselila presrečnega dne, ko bi prvič smela prejeti Jezusa v svoje nedolžno srce. Pa je nevarno zbolela, se pripravila, priporočila svojo dušo sveti Družini za srečno zadnjo uro, podala roko in z glasnim vzklikom »Srečno!« izdahnila. Jezus, prijatelj otrok, jo je vzel k sebi. Naj se raduje v nebesih v družbi angelov! Staršem naše sožalje!

Ptujska gora — Št. Janž v Halozah. Kdo te

ne pozna od blizu in od daleč! Kako radi te obiskujejo ljubitelji narave in krasnega razgleda, ki jim ga nudiš! Kdo te je obiskal enkrat, pride rad zopet in zopet, da se navžije krasnega razgleda. Kralj in gospodar si zgornjih Haloz in razgled vrh tebe je nepopisljiv. Proti zapadu zeleno Pohorje, na severu Kozjak in v ozadju Šekel in Vildon z Gradcem, nadalje Slovenske gorice, ozaljšane z belimi cerkvami in spredaj pod teboj Ptujsko polje; na vzhodu in zahodu lepe vinorodne Haloze, Donati in Boč in premnoge druge razgledne točke. Pri razgledu ti oko zazre prestolico štajerske Slovenije mesto Maribor, prastaro mesto Ptuj in Ormož. Nad 200 cerkva in cerkvic lahko vidiš od našega Janškega vrha in še in še in kakor daleč ti zre oko, zopet kaj lepega, novega in čudovitega te lepe božje narave. Če pa ne verjameš, pa pridi in se prepričaj! Priložnost boš imel na Janško nedeljo, dne 26. tega meseca, dragi ljubitelj lepega razgleda — lepe narave. Obhajamo redko slovesnost. Št. Janž v Halozah je dobil ne samo novo obleko, ampak tudi nove zvonove. Cerkvica, prenovljena od zunaj in od znotraj se slovesno blagoslovi kakor tudi novi zvonovi. Ob 9. uri slovesen sprejem novih zvonov pred cerkvijo in razni nagovori, nato blagoslovitev prenovljen cerkvice, teoforična procesija, pridiga in svet maša. Pridite od blizu in daleč! Janž v Halozah vabi. Tudi za ljubitelje dobre šentjanške kapljice je preskrbljeno.

Tepanje pri Konjicah. Proslave sprejema otrok v Marijin vrtec v župni cerkvi v Konjicah je je udeležilo tudi mnogo tepanjske mladine. — Naši šolarji so v spremstvu svojih učiteljic napravili tudi letos majniški izlet, tokrat v Špitalič. — Poročena je bila in odšla iz naše vasi na Kebelj Marija Krajnc. Tudi njen brat Viktor si je poiskal življenjsko družico in se preselil bliže konjiškega trga. Oba sta bila člana Marijinih družb. Naj ju spremlja sreča! — Iz pohorskega kamnoloma nad Oplotnico so šle po dolgem presledku zopet vagonске pošiljatve granitnih kock preko konjiške železniške postaje v mesta za tlakovanje cest in ulic. Umevno, da so se tudi tukajšnji vozniki poslužili prilike in že v zgodnjih jutranjih urah pridno vozarili kamenje proti železniški postaji. — Povožen je bil Jože Napotnik in se zdravi v bolnici. Njegova družina težko pri-

v oblak pogube zaviti Sisak. Izza sicer poškodovanega in zrahljanega obzidja so se prikazali bliski, grmelo je in udarjalo je med naprej se valeče množice, ki so poskušale vreči preko obeh jarkov hlode, jih pokriti v vsej naglici z deskami in se približati preko nametanih mostov obzidju. Turške vojske je sicer kar mrgolelo, delo premoščanja je šlo nekaj časa izpod rok, a zadetki trdnjavijskih topov so trgali skupine paševih pjo-nirjev, razmetavali rezervo in grozili konjenikom, ako bi se drznili v njih območje. V dobri uri je bil odbit prvi naval. Niti eden Turek ni bil stopil pod trdnjavsko obzidje, kaj šele, da bi bil naslonil nanj lestvo.

Oba jarka sta bila polna mrtvecev, ranjenci so jadikovali po bojni ravni, kristjani so opustili protinapad iz previdnosti pred turško artilerijo.

Prva turška kanonada ni povzročila v trdnjavi nobenih pomembnih izgub. Branitelji so bili dobro kriti, ženske in deca so molili po kletih, trpelo je le obzidje, hiše in cerkve.

Prvi dan oblege in napada na Sisak, 17. junij,

je zatonil za Hasana in celo njegovo v naprej zmage pijano vojsko s sramoto, katero je razlila na Turčine peščica djavrov. Pri pogledu na poraz se je penil krvolok Hasan. Sklical je sandžake in bege na vojni posvet.

Turki so znali, da se zbira krščanska vojska pri Zagrebu. Za vsako ceno je moral biti padec trdnjave pospešen. V očigled napadu od dveh strani bi odrekli tudi turški tisoči in se razleteli v beg. Hasan je priznal na posvetu oficirjev, da turška sila ni kos naskakovanju utrjenih postojank. Krščanske trdnjave, ki so padle Turkom v roke, so bile zavzete edino le z izkopavanjem podzemeljskih rovov, katere so izdolbili pod obzidja, jih nabili s smodnikom, zažgali in razstrelba je dvignila v zrak zemljo in zide. Sklenjena je bila takojšnja gradnja splavov in priprava čolnov za kopače in minerje. Iz smeri tabora bi bili ponovni naskoki utopija, ker sta čuvala trdnjavo od te strani dva globoka jarka. Prišla je v poštev še edino Kolpa ob koje bregu je bil pozidan tik ob reki del trdnjavskega obzidja.

Ta častnik se je boril med ameriško državljansko vojno pod zastavo Amerike. Izkupiček za uro je pripadel ameriškim vojnim sirotam. Sin francoskega častnika, ki je poddedoval uro od očeta, je zašel v slabe denarne razmere in je bil prisiljen, da je prodal predmet zgodovinske vrednosti ter pomena. Od taistega časa je menjavala ura lastnike. Nekaj časa jo je posedal nemški bankir, priromala je na Švedsko in prišla v last norveškega inženjerja. Vse je prepričano, da se bo pojavil na dražbi v Oslu kak ameriški milijonar, ki bo vrnil uro zopet Ameriki, kamor spada.

(Dalje sledi.)

čakuje dneva, ko se bo gospodar zopet vrnil v domačo hišo.

Jako ugodno kupite svilnate rute v trgovini Martin Sumer, Konjice. 716

Oplotnica. Zadnjo nedeljo se je tukaj pripetila lažja kolesarska nesreča. Tonček C. in Friderik Šp. sta se peljala skozi Oplotnico. V istem hipu se s stranske ceste pripelje drugi kolesar. Enemu izmed prvih dveh ni bilo mogoče ustaviti kolesa, in naenkrat so vsi trije ležali v cestnem prahu. Kako so se pristrčno smejala oplotniška dekleta temu nenavadnemu prizoru! Hvala Bogu, da ni bilo kaj hujšega!

Zavednje pri Šoštanjju. Na praznik sv. Petra in Pavla bo pri nas lepa nedelja. Ob tej priliki proslavi šolska mladina Vidov dan z dvema igrami: »Sneguljčica« ter »Zgaga in Zgagica« s petjem in deklamacijami. K tej proslavi, ki se bo vršila po službi božji, ste vsi vabljeni od blizu in daleč. Pridite, da se poveselitate med planinci. Na veselo svidenje! Kakor se čuje, se bo nova cesta vendar pričela graditi. Še ta teden se sestane komisija od banske uprave, da odkupi svet za novo cesto. Da bi se že vsaj brž pričelo delo, ker tako bi mnogi brezposelni dobili zaslužek.

Pišee. Zadnjič pa je bil ogenj v strehi, gospod urednik, ko ste nam ime spremenili. Bog pomagaj! Da pa temu odpomoremo, smo sklenili ustanoviti posebno društvo »Žeja«, a hudomušni Janez pravi »Sveta žeja«. Veste, da bodo pristop k društvu imeli tudi od drugod. Mi Pišečani smo namreč prav širokogrudni. Zato hočemo vse, ki se zanimajo za naše novoustanovljeno društvo, pritegniti k sodelovanju. Potrjena pravila imajo samo en paragraf, ki se glasi: Uničuj ga, a glej, da on tebe ne uniči! Pri vsej stvari je tudi to dobro, da ni članarine, ampak sprejmemo le tistega, ki ga več nese. Morda bo to uspelo in bomo krizo ugnali v kozji rog. — Sicer pa nam te dni popravlja tvrdka Brandl iz Maribora orglje, da bo naš g. Karlek lažje na nje ob birmi pritiskal. Pa so že tudi bile potrebne popravila. Sedaj so bile vsaj miši enkrat tudi deložirane. In naš cerkveni stolp dobiva novo lice. Iz Brežic smo v ta namen povabili kleparskega mojstra g. Klojučarja. To vam bo naš stolp sedaj lep! Potrebujemo še samo urarja, da nam še uro spravi v red.

Nova knjiga.

Važna nova knjiga. Te dni je izšla knjiga Akademski poklici, ki se nam zdi tako važna, da nanjo prav posebej opozarjamo ne samo dižake višjih razredov srednjih šol, ampak vse, ki imajo kakorkoli posla z mladino na naših gimnazijah, torej starše dijakov, duhovnike in učitelje. Knjiga ima namreč namen, da svetuje gimnazijcem, kam se naj obrnejo po maturi. Obravnava na 384 straneh najprej vprašanje o poklicu sploh, nato se pa podrobno bavi z vsemi stanovi, ki so odprti dijakom po maturi. Kaže mu pot v bogoslovje, v profesorski stan, med juriste, k medicini, k tehniki, k trgovini, k umetnosti, k vojaštvu. Napisal jo je z izredno marljivostjo profesor dr. Lovro Sušnik, ki je žrtvoval za knjigo skozi par let večino svojega prostega časa, pomagali so mu pa za posamezne stanove odlični zastopniki tistih stanov. Tako na primer piše o duhovniškem poklicu škof dr. Rožman, o elektrotehniku pa bivši ban ing. Serbec. Pa še nekdo drugi ima veliko zaslugo, da je knjiga izšla: to so nekateri denarni zavodi, posamezniki in gospodarska podjetja, ki so žrtvovali desetisoče dinarjev, da so omogočili, da bo knjiga tako poceni, kakor nobena druga

knjiga, če izvzamemo Mohorjevo družbo in druge knjižne družbe. Dasi namreč obsega knjiga 24 pol na finem papirju in se prodajajo samo elegantno vezani izvodi, stane knjiga do 15. julija 1932 samo Din 28, po pošti Din 33. Od 16. junija do 15. julija 1932 bo namreč knjigo prodajalo vsak dan od 9. do 11. in od 2. do 4. ure založništvo samo, to je **Slov. kat. akademsko starešinstvo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.** Po 15. juliju se bo knjiga dobila samo v knjigarnah, in sicer po 40 Din (po pošti 5 Din več). Opozarjamo torej vse abituriente, vse gimnazijce višjih razredov, vse starše, ki imajo otroke v srednji šoli, dalje gg. duhovnike in učitelje, naj si zanesljivo oskrbe to knjigo do 15. julija, kajti pozneje bo, kakor rečeno, za 12 Din dražja. Najbolje storiš, če takoj, ko bereš te vrstice, pošlješ na omenjeni naslov 33 Din, če ne boš šel sam v Ljubljano, da ne boš pozabil na knjigo, ki bo po svoji vsebini tebi v korist, po izredno fini zunanji opremi pa v kras tvojemu stanovanju. Za platnice in ovoj je namreč napravil načrt arhitekt Pengov in spada knjiga po svoji zunanosti med najlepša dela našega književnega trga.

Razdelitev časa in razni koledarji.

Razdelitev časa — prva potreba.

Ena prvih potreb človeškega rodu je bila razdelitev časa. Prva časovna enota je bilo povsem razumljivo razdobje med solničnim vzhodom in zahodom. Ta časovna doba pa je bila zelo različna v raznih letnih dobah. Nasprotno pa je doba, tekem katere se na videz sonce obrne enkrat okoli zemlje, to sta dan in noč, vedno enako dolga. Iz tega je nastal 24 urni dan.

Mesec.

Že v prastari dobi so se trudili najti večjo časovno enoto od dneva, da bi lažje računali s časom. Za tako štetje je zelo pripraven mesec s svojimi vedno enakomernimi spremembami. Dobo od mlaja do mlaja, v kateri se izvršijo vse lunine spremembe, imenujemo lunin mesec, ki ima 29 in pol dneva. Dva pol dneva so vedno vzeli skupno, zato je en mesec štel 29 dni, in so ga imenovali votel mesec, drugi je bil poln s 30 dnevi.

Teden.

Skoraj vsi stari narodi so razdelili lunin mesec v štiri enake dele in so tako dobili časovno enoto teden s sedmimi dnevi, ki se je še danes poslužujemo. Znameniti učenjak je dejal: »Teden je najbolj častitljiv in najstarejši spomenik iz davnih časov, ki se je ohranil v enaki obliki pri vseh narodih od današnjega dne in ki so ga našli ob odkritju Amerike tudi pri Peruancih.« Samo Francozi so za časa revolucije poskušali vpeljati desetdnevni teden, takozvano dekada; ta novotarija se je obdržala samo 14 let. Nekaj sličnega skušajo sedaj boljševiki.

Leto.

Naslednjo večjo časovno enoto so dobili s tem, da so združili šest votlih in šest polnih mesecev, ker se v tem razdobju precej pravilno razvrstijo štiri letne dobe, in tako so dobili mesečno leto, ki je štel 354 dni. Ker pa mesečno leto ni bilo v skladu z gibanjem solnca in po daljši dobi niti z letnimi časi, so

to popravili in tako so že stari narodi prišli do solnčnega leta, ki so ga vsi narodi sprejeli. Samo pripadniki islama še vedno štejejo po mesečnih letih. Tudi Židje računajo z mesečnimi leti, vendar si že od starih časov pomagajo s prestopnimi meseci.

Po Herodotu (starogrški zgodovinar) so bili stari Egipčani prvi, ki so računali s solničnimi leti. Solnčno leto je pri njih imelo 365 dni in je bilo torej za 5 ur, 48 minut in 48 sekund prekratko. V štirih letih je zaostalo za cel dan za pravim solničnim letom, katerega začetek je sovpadel s tem letom samo vsakih štirikrat 365—1460 let. Morali so zato tudi menjaje določevati pričetek letnih časov.

Julijanski koledar.

V starem rimskem koledarju so v vsakem drugem mesečnem letu po 29. februarju vstavili nov mesec, ki je štel enkrat 22, drugič 23 dni. Po tem načinu tudi v našem koledarju velja v prestopnem letu 24. februar za prestopni dan. Rimski koledar je bil tako pomanjkljiv, da je bilo v primeri s solničnim letom že v letu 50. pred Kristusovim rojstvom že en dan razlike. Vsled tega je Julij Cezar (znameniti vojskovodja in vladar rimske države) s pomočjo aleksandrijskega učenjaka Sosigenesa uvedel spremembo. Solnčno leto je računal s 365 dnevi in 6 urami. Zato je koledarsko leto računal s 355 dnevi, vsako četrto leto pa s 366 dnevi. Dnevi so bili na posamezne mesece tako razdeljeni, kakor so še dandanašnji. Mesec »quintilis« so imenovali v čast Cezarja julij, in mesec sekstilij v čast prvega rimskega cesarja avgust. Koledar se imenuje po Cezarju julijanski ali stari koledar. Po njem so šteli do nedavna Rusi in drugi pravoslavni narodi. Boljševiki so ga odpravili leta 1923, pred tem že Grki, Bolgari in Rumuni in sedaj se ga poslužuje samo še srbska pravoslavna cerkev.

Gregorijanski koledar.

Tudi julijanski koledar je bil pomanjkljiv, kajti njegovo solnčno leto je bilo s pravim letom za 11 minut in 9 sekund predolgo. Zato je v 129 letih zaostalo že za en dan. Nicejski cerkveni zbor (leta 325 po Kristusovem rojstvu) je izravnal do takrat nastalo razliko treh dni, pustil pa je koledar v veljavi. Stalno padanje znanosti je bilo vzrok, da se je na to pomanjkljivost pozabilo. Šele v 16. stoletju so se zopet pričeli pečati s to važno zadevo. Cerkveni zbor v Tridentu je sklenil, da se mora odpraviti in to težavno nalogo je rešil leta 1582 papež Gregor XIII.

Na predlog učenega zdravnika Lulliusa so sklenili, da se izpusti 10 dni, kolikor je do tedaj že znašala razlika. Da bi letni časi v bodoče se pričenjali vedno na isti dan, so sklenili, da v treh zaporednih stoletnih prestopnih letih prestopni dan odpade, šele vsako četrto naj

Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti, izboljšuje naravna »Franz Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju da so dosegli z »Franz Josefovo« vodo sijajne rezultate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špicerijskih trgovinah. 18

bo prestopno. Prvo tako prestopno leto je bilo 1600, dočim so leta 1700, 1800 in 1900 bila navadna leta in šele 2000 bo zopet prestopno. Novi koledar je bil v Rimu predložen učenjakom, ki so prišli iz vseh delov sveta, vsem vseučiliščem in vladarjem 1577. Šele leta 1582 je papež Gregor XIII. s posebnim pismom 24. februarja, to je pred 350 leti, odredil, da se izpusti po 4. oktobru istega leta deset dni, kolikor je še znašala razlika po julijanskem koledarju. Četrtemu oktobru (petek) leta 1582 je sledil takoj 15. oktober. Istočasno je zapovedal, da se morajo vsi držati novega koledarja, ki se po njem imenuje Gregorijanski.

V Italiji, Portugalskem, Franciji, Lotaringiji, Danski in Češki so nov koledar vpeljali že leta 1582, v katoliškem delu Švice, Nemčije in Nizozemske leta 1583 in 1584, na Poljskem 1586, na Madžarskem pa leta 1587. Potestantovske dežele pa so se trdovratno upirale tej spremembi. Ta upornost se je še povečala, ker se je zvedelo, da tudi novi koledar ni povsem točen. Njegovo leto je namreč še vedno za 21 sekund predolgo, kar šele v 4000 letih znaša približno en dan. Šele leta 1699 so nemški protestantovski stanovi sprejeli to spremembo s tem, da so tega leta izpustili po 17. februarju 11 dni. Anglija in Švedska sta to spremembo sprejeli šele kot poslednji leta 1752.

Vprašanja in odgovori.

S. V. v L. Prejšnji lastnik in njegova žena imata pisano stanovanje na posestvu. Če žena umrje in se vdovec zopet poroči, ali ima pravico sedanja žena tudi tukaj stanovati? — Stanovanje je pisano obema. Vsak ga sme v celoti uporabljati, če tudi eden, v tem slučaju žena, umrje. Torej sme v svoje stanovanje vzeti sedanjo ženo.

A. C. v J. Ali smem izvrševati trgovino na obrtni list drugega? — Smete, toda prijaviti mora firma poslovanje, ki ima vse pogoje za samostojnega trgovca. Pogodbe s trgovcem pa ne delajte sami, da kje ne izpodletijo.

J. P. v Str. t. Ali je za strojno pletenje potreben obrtni list? — Če pletete na lasten račun in sami prodajate, potem da. Ako pa ste od kake pletarne dobili stroj in delate na njen račun, ste samo delavec in le oni potrebuje obrt.

J. Č. v J. Ali res sme pošta zaprta pisma za inozemstvo odpirati? — Odpirati sme samo ona pisma, ki jih oddate priporočeno, pa še to vpricho vas, oziroma vi morate odprto oddati, da pogleda, če je denar notri. Čitati pismem ni dovoljeno, zato se mora pred vami pismo zalepiti. Navadna pisma gredo zaprta kot dosedaj.

J. M. v V. Imam že več mesecev občinskega reveža. Občina noče plačati. Kaj naj storim? — Javite občini, da boste slučaj prijavili sreskemu načelnstvu, ako občina reveža ne vzdržuje pri vas, oziroma ga ne odpelje kam drugam. Od dneva, ko ste zahtevali, da ga občina sprejme, smete primerno računati, ako res ne morete pogrešati, kar ste revežu dali.

L. V. v Č. Sosed vozi po mojem, jaz po njegovem, ker drugače ne prideva do svojih njiv. Pa mi je prepovedal. Dokazal sem mu, da imam pravico, staro nad 30 let. Pobotali smo se pred pričami in tudi podpisali. Pogodbo je on sedaj skrnil in pot na mojo njivo mi je prekopal. Kaj naj storim? — Ako se zlepa ne uda,

ga morate pač tožiti za motenje priposesstovanih pravic. Na svojem svetu kaj takega ne delajte! Vaš sosed, ki misli, da samo pismena pogodba velja, se moti. Zadostuje tudi ustmena z dvema pričama.

I. G. v S. Ali je Diabolo d. d. tudi tak zavod, ki sme sedaj kmeta tožiti? — To podjetje ni hranilnica, sicer ne more sedaj iztožiti. Vendar plačati bo treba pozneje v celoti, ako sedaj ne plačujete obrokov. Pa še stroški bodo.

T. P. v V. Ali zadostuje poselska knjižica, da sme mladoletna sprejeti službo sobarice? — Knjižica zadostuje. Dovoljenje staršev je potrebno za izdajo knjižice.

J. M. v Z. Ali lahko terjam tudi iz zapuščine? — Seveda lahko terjate, samo prijaviti morate svojo terjatev sodišču, kjer se zapuščina obravnava.

A. S. v P. Ali veljajo srečke vojne škode (ratne štete), ki imajo pri številkah ničlo spredaj? — Seveda veljajo. Ničla spredaj pomeni, da je tiskanih toliko srečk, kolikor je številčnih mest v številu in ima vaša srečka številko 05... itd.

Po zaključku lista došle vesti in novice.

EVHARISTIČNI KONGRES V CELJU

za dekanije: Braslovče, Celje, Laško in Nova cerkev se vrši dne 29. junija, na Petrovo, s sledečim sporedom: Ob 8. uri bodo sv. maše v vseh celjskih cerkvah. Ob 9. uri škofova sv. maša na prostem, pridiga, potem zborovanje. Med sv. mašo pejejo združeni pevski zbori iz vseh štirih dekanij. Popoldne ob dveh ko procesija z Najsvetejšim po mestu, zatem po kratkem nagovoru posvetitev presv. Srcu Jezusovemu in blagoslov. — Iskreno vabimo k udeležitvi kongresa vse prebivalce imenovanih dekanij. S tem pokažimo, da smo iz srca vdani veri svojih prednikov in da nas nobena sila ne bo mogla odvrniti od Jezusa in katoliške Cerkve.

Preskrba modre galice. Kmetijska podružnica za Maribor in okoliš objavlja svojim članom glede preskrbe modre galice sledeče: Večina naših članov je že naročila in že tudi prejela zaželjeno količino modre galice. Kljub temu pa nam dohajajo vprašanja, če se lahko naročijo in dobijo galico in po kateri ceni. S tem hočemo sporočiti, da ima tukajšnje skladišče Kmetijske družbe v Melju še modro galico ter prosimo člane, da zaželjeno količino prijavijo ali pa pustijo rezervirati. Modra galica se računi sedaj naprej članom po Din 5.30 za 1 kg. Zamudnim članom bo gotovo s tem ustrezno, da se morejo preskrbeti še po prilični ceni s potrebno galico.

Marija Snežna na Velki. Prosvetno društvo pri Mariji Snežni priredi dne 29. junija v društveni dvorani krasno šestdejjansko igro s petjem »Roza Jelodvorska«. Začetek ob treh popoldne. K najboljšeji udeležbi domačine in sosedje vljudno vabi odbor.

Sv. Ana v Slov. goricah. Katoliško prosvetno društvo ponovi na Petrovo dne 29. junija lepo igro »Pri kapelici«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Celju ne bo mogel nihče pripisovati provincialnega značaja, kdor si bo ogledal in se poslužil Hladinove trgovine. V centru mesta zadene nanjo vsakdo, ki ima kakoršenkoli opravke v Celju. Ker promet narašča tudi spricho krize, je trgovina v stanu, da nudi vsakemu vedno sveže in najnovejše vzorce. Častitim gg. duhovnikom nudi blago po engros cenah.

Dober apetit

Vam želimo; ako bi pa vaš želodec ne bil v redu, ako prebava ne bi bila taka, kakršna bi morala biti, ako imate občutek prenapoljenosti v želodcu, potem... nekoliko Elsa-pilul in malo Elsa-Švedskih kapljic! To pomaga, izvrstno prija in Vi se hitro zopet počutite dobro!

Danes ve že vsak, da je telesno zdravje, življenska in delavna sposobnost odvisna od zdravja prebavnih organov, želodca in čreves. Pogosti glavoboli, pomanjkanje apetita, vzdigovanje, občutek odvratnosti do jedi, večno nerazpoložene in zlasti neredna stolica, vse to so znaki pokvarjenega zdravja prebavnih organov.

Elsa-Švedska Tinktura (Švedske kapljice) s svojim finim aromatičnim okusom izvanredno ugodno deluje na želodec, apetit in prebavo, 2 steklenici Din 50.—, štiri steklenice Din 92.—.

Fellerjeve odvajalne Elsa-pilule sigurno in hitro delujejo, seveda popolnoma mirno, ne dražijo čreves in omogočajo lahko stolico. 6 zavitkov Din 30.—, 12 zavitkov Din 50.— z zavojnino in poštnino pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrj 341 (Savska banovina).

Odobreno Minist. soc. pol. in nar. zdravja
Sp. br. 509 od 24. III. 1932.

Razočarani vlomilci. V noči dne 20. junija so vlomili neznanci v župno pisarno v Slivnici pri Mariboru. Po dolgem iskanju so vendarle našli: 5 šilingov, 1 kovača, 20 Din drobiža in odnesli so še usnjato aktovko.

Dva krvava dogodka. V okolici Zgornje Polskave je na povratku iz vinotoča v nedeljo dne 19. junija zaklal hlapec Maks Velcer 27letnega delavca Štefana Žigert. Zločin je bil izvršen iz sovraštva ter ljubosumnosti. Velcer je prizadjal Žigertu z nožem rano v vrat, ki je segala do tilnika in je oblezal zabodeni takoj mrtev. — Jožef Kodrič in posin Franc Kranjc v Makolah sta se že pravdala med seboj radi tepeža. V noči od zadnje nedelje na pondeljek sta se srečala na cesti iz Starih v Štranske Makole. Kodrič je zasalil Kranjcu nož v srce in ga usmrtil na mestu.

Nevarno je bil napaden in pobit do nezavesti v soboto dne 18. junija pri Ptujju dalmatinski krošnjar Marjan Sičenica. Prepeljali so ga v nezavestnem stanju v ptujsko bolnico.

Več nego sreča. Posestnik Anton Žganjar iz Male Štange na Kranjskem je peljal v soboto dne 18. junija voz oglja v Ljubljano v spremstvu svojega mlajšega brata. Nazaj vozeč proti domu sta možakarja popivala po krčmah in konečno na vozu zaspala. Konja sta pripeljala v noči v Slapnicah do železniških zatvornic med postajama Laze in Jevnice. Ker nista mogla preko tira, sta krenila z vozom ob progi in obstala na njej. Nočni brzovlak proti Ljubljani je enemu konju odrezal glavo, drugemu jo zdrobil, a voznika sta spala naprej do drugega jutra; dokler ju niso zbudili gledalci in orožniki. Po pregledu krvavega položaja sta voznika pustila vse na licu mesta in izginila neznano kam.

V Ljubljano je skočil in utonil dne 20. junija 22letni Franc Benko iz Šmarja pri Jelšah, čevljarski pomočnik v Ljubljani. Pred skokom v vodo je izpil stekleničico osetova kisline.

Požar na Bledu. V soboto dne 18. junija je pogorelo na Bledu gospodarsko poslopje g. Ivana Majarja, lastnika hotela »Triglav« pri blejskem kolodvoru. V poslopju je bila trgovina, brivnica, stanovanje za služinčad in avtomobil. Ogenj je napravil veliko škodo.

„VIKTORIA“ WIMPASSING-PLATNENE ČEVLJE ZA OTROKE DIN 24.—, „DEKLICE“ DIN 30.—, DEČKE IN ŽENSKE DIN 38.—, GOSPODE DIN 45.—.

Grozna avtobusna nesreča v Avstriji. V bližini Goiserna pri Ischlu se je dne 20. junija zgodila strašna nesreča, ki je zahtevala pet človeških žrtev. Avtobus, ki je vozil proti Halstättskemu jezeru 20 oseb, je z vso silo zadel v neko zgradbo, nakar ga je zagnalo približno 20 metrov v stran. Zadel je v neko klop, na kateri so sedeli trije meščani iz Goiserna, nato pa v kostanj ob cesti in se nazadnje prevrnil v jarek. Izmed treh Goisernčanov sta bila dva na mestu ubita, tretji pa hudo ranjen. Izmed potnikov v avtobusu so ostali le trije nepoškodovani. Trije so bili ubiti, 9 hudo ranjenih, ostali pa lažje.

Vabilo na izredni občni zbor Okrajne posojilnice v Ljutomeru, r. z. z n. z., ki se vrši v nedeljo, dne 3. julija 1932 ob 7. uri dopoldne v prostorih posojilnice. Dnevni red: 1. Sprememba pravil in 2. slučajnosti. Ako bi ta občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se vrši po paragrafu 38 zadrudskih pravil drugi občni zbor, ki veljavno sklepa brez ozira na število navzočih članov. Načelstvo. 776

Kupim klarinet, rabljen, C normal štimung. Ponudbe na Jos. Sekirnik, Sv. Peter, p. Podplat. 777

Na prodaj: gostilne, trgovine, mesarije, mlini in žage, vinogradi z viničarijo in z gospodskimi hišami, mala in velika posestva od 20.000 Din naprej. Za takojšen odgovor priložite 3 Din znamko. Grošl Josip, Slivnica pri Mariboru. 778

Vrtnarski vajenec se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Franc Urbanek, vrtnarstvo, Maribor, Kralj Matjaževa. 779

Prodajam novo zidano hišo z pralnico, drvarnico in velikim vrtom. Pobrežje pri Mariboru, Gozdna ulica 9. 786

Službo dobi pošteno dekle, ki zna nekaj kuhati in opravljati domača dela. Maribor, Frankopanova ulica 17, gostilna. 785

Gostilno vzame takoj v najem ali na račun Matevž Kavčič, Celje, Dečkotov trg 2, ki ima tudi osebno pravico. 782

Bencin-motor na vozu 4 k. s., orig. »Morava«, kompletan, skoraj nov, poceni na prodaj. Maribor, Aleksandrova cesta 24, elektrotehnično podjetje. 754

Krojaški prirojevalni tečaji. Strokovni učitelj pri hanski upravi priredi učni tečaj za moško in damsko prirojevanje, ako se bo prijavilo dovolj udeležencev mojstrov ter pomočnikov. O tem se obveščajo vsi podjetniki krojaške in šiviljske stroke iz Maribora in okoliških občin z vabilom, da se priglasijo interesenti najpozneje do 25. t.m. v pisarni krojaške obrtne zadruge v Mariboru, Slomškov trg 5. Poznejše prijave se ne bodo sprejemale. Pri prijavi je položiti znesek 100 Din na račun učnega prispevka. Učni tečajji so posebno važni za tiste, ki bodo delali še mojsterski izpit. — Zadruga krojačev in sorodnih obrtov v Mariboru. 784

Zavarovanje proti požaru in življenje kakor smrt posreduje agentura Pichler v Ptuj, Vošnjakova ulica 1. 780

Singer Rundschiff šivalni stroj za 800 Din z garancijo na prodaj: Mehanična delavnica Rupert Draksler, Vetrinjska ulica 11. 781

Repico (rips) in druga oljnata semena zamenja za dobro in sveže olje tovarna olja J. Hochmüller v Mariboru, Taborska ulica pri mostu. 702

Hočete se rešiti Vašega revmatizma in protina?

Trganje in bodenje v udih in sklepih, otekli udi, skrivljene roke in noge, trganje in bodenje v raznih delih telesa, celo slabost oči so večkrat posledice revmatizma in kostobolja, ki se mora odstraniti, ker drugače bolezen vedno bolj napreduje.

Jaz Vam nudim

zdravilno pitje, ki razkroji sečno kislino, pospešuje izmenjavo snovi in izločevanje, torej ne kako univerzalno ali tajno zdravilo, ampak produkt, ki ga proizvaja narava sama za odrešenje bolečavega človeštva. 763

Vsakemu dam brezplačno za poskus!

Pišite mi takoj in Vi dobite od mojih po celem svetu nahajajočih se skladišč popolnoma brezplačno in franko en poskus obenem z podučljivo razpravo. Vi se boste sami prepričali o nesškodljivosti tega sredstva in o njegovem hitrem delovanju. — Poštno-nabiralno mesto:

AUGUST MÄRZKE, BERLIN-WILMERSDORF,
Bruchsalerstrasse 5. (Abt. 285.)

Moški polčevlji, boks, trapežni Din 120.—, 128.—

Moški polčevlji, najfinejši boks, eleg. Din 155.—, 165.—

Klobuki otroški Din 28.—, 38.—

Klobuki moški Din 52.—, 62.—, 75.—

Velika izbira oblek, perila, kravata, dežnikov, nogavic i. t. d. najceneje in solidno pri

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

Naznanjam, da se

otvori

nova konfekcijska trgovina pod imenom

„Obleka“
v Mariboru, Glavni trg št. 20
tik lekarne sv. Areha.

Bodite pozorni na naše nove cene in naše lepe obleke. 761

Denar naložite najboljšo in najvarnejšo pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z n. z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog nad 62.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

Za našo deco.

Guliver.

(Dalje.)

Kraljica je bila z mojim delom zelo zadovoljna. Darovala mi je šop lasi, ki so ji izpadli pri česanju. Iz njih sem spletel lepo mošnjo za denar. Tako sem napravil zame tudi dva stola in sem spletel iz teh las sedež za nju. Kralj je moje delo silno občudoval. En stol si je pridržal in ga je postavil na svojo pisalno mizo. Rad ga je kazal svojim dvorjanom in je pri tem vselej hvalil mojo umetnost.

III.

Pretekli sta dve leti, odkar sem se nahajal v tej čudoviti deželi. Pričelo je tretje leto. Nekega dne mi je naznanila Glumadkliča, da bom spremljal kralja in kraljico na potovanju k morju. Kakor vedno v takih prilikah, so me spravili v mojo škatlo, ki jo je držal v roki sluga na konju. Po-

stelj mi je visela na usnjatem remenju, da bi trenjenja toliko ne čutil. Potoval sem torej še precej ugodno.

Naposled smo dospeli v gradič blizu morske obale. Jaz in Glumadkliča, oba sva se bila na potovanju prehladila. Ona je morala leči v posteljo. Oh, kako sem si želel, da bi spet videl morje, čeprav mi je bilo prineslo to težko nesrečo. Delal sem se bolnega v večji meri, kakor sem bil v istini, samo da bi me nesli tja na obalo. Nikoli ne bom pozabil, kako se je Glumadkliča protivila, da me odnesejo brez nje. Reva! Tako žalostna in objokana je bila, kakor da bi bila slutila, da sva se tega dne zadnjič videla.

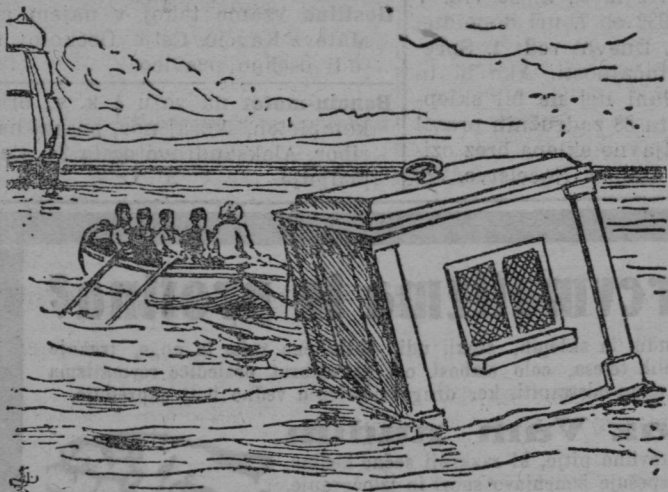
V škatli me je odnesel neki sluga: Ko sva dospela na obalo, sem mu rekel, naj me spusti. Postavil je škatlo na velik kamen. Jaz sem takoj odprl okno in sem željno gledal na neskončno površino morja.

Ker sem še trpel od prehlada in groznice, sem se hitro utrudil. Sluga je zaprl okno, jaz sem pa legel. Mislil si je, da se mi ne more nič pripetiti, zato se je oddaljil med skalovje in je iskal ptičja jajca. Jaz sem začel dremati in sem kmalu trdno zaspal.

Ne vem, koliko časa sem tako spal, kar me prebudi potres. Nato sem čutil, da se moja škatla dviga naglo kvišku. Skočil sem na noge in pogledal skozi okno. V moje presenečenje sem videl, da se nisem motil. Daleč pod mano je bilo morje, okoli mene pa so bili sami oblaki. Nad sabo sem čul enakomerno perhutanje ptičjih kril. Sedaj sem razumel svoj nevarni položaj. Velikanski orel je bil moja škatlo zgrabil za držaj nad stropom in me je nosil v višine. Odnese me bo v svoje gnezdo, razbil s svojim ogromnim kljunom škatlo in me bo požrl. Čez nekaj tre-

nutkov sem čutil, da se škatla močneje giblje in da je tudi perhutanje kril močneje. Drugi orli so napadli mojega orla in so mu hoteli iztrgati plen. V tej borbi je izpustil škatlo in padal sem kakor strela nekam doli v brezdno. Zaprl sem oči in sem pričakoval svoj žalostni konec. Čez par sekund sem začutil strašen stresljaj in močen pljusk po vodi. Škatla je padla v morje. Najprej je potonila, potem pa je zopet izskočila na površje. Na srečo je bila dobro zgrajena, okna in vrata so dobro zapirala — in voda ni mogla udreti. Kljub temu je bil moj položaj nevaren. Če bi bil vsaj mogel škatlo zapustiti in se povzpeti na njeno površje!

Tako sem plul kake štiri ure, prevzet od temnih misli. Proti večeru sem čul, da nekaj tolče po škatli, in nato, da jo nekaj vlačijo. Nada na re-

šitev se mi je povrnila. Hitro sem odprl malo luknjico na stropu, porinil sem skozi njo palico s privezane belo ruto ter sem začel kričati, kolikor bolj sem mogel. Kot odgovor sem čul človeške glasove. Kar nato je nekdo hodil gori, se je nagnil nad odprtino in je klical angleški: »Če je kdo notri, naj govori!« Odgovoril sem mu, da sem Anglež, katerega preganja zla usoda kakor nobeno drugo zemeljsko bitje, in sem ga zaprosil s solzami v očeh, naj me reši iz te strašne ječe. Neznanec mi je odgovoril, naj se ne bojim, da je škatla privezana na ladjo in da čakajo samo še tesarja, ki bo urezal v strop večjo odprtino zame. Odgovoril sem, da bi bilo bolj enostavno, če kdo prime za škatlin ročaj, dvigne škatlo in jo postavi na kapetanovo mizo. Začul sem nato glasen in dolgotrajen smeh. Gotovo so mislili, da je v škatli kak norec zaprt. Imeli so prav, ker si nisem mogel misliti, da sem pri ljudeh svoje velikosti. Kmalu je došel ladjin tesar in čez par minut je že imel izrezano tako veliko odprtino, da sem se mogel povzpeti po spuščeni lestvici na vrh škatle. Skoro nezavestnega so me odnesli na ladjo.

Nisem mogel govoriti. Ves zmešan sem bil, ko sem gledal te ljudi. Dozdevali so se mi kakor pritlikavci, ker sem bil navajen, da vidim le velikane in ogromne predmete. Kapetan je bil pameten in uvideven človek. Videč, da od utrujenosti ne morem več stati na nogah, me je odvedel v svojo kabino in spravil v posteljo.

Prebudil sem se okoli 8. ure zvečer. Bil sem sedaj čvrstejši in tudi duševno bolj zbran. Kapetan mi je postregel z večerjo in me je prosil, naj mu polagoma povem, kako sem prišel v tako ogromno škatlo. Vestno sem mu opisal vse svoje življenje od odhoda iz Angleške dalje pa do današnjega dne.

(Konec prihodnjich.)

Pleša — ploskev za reklama.

Amerikanski list poroča o novi zamisli glede reklame. Po gledališčih se pojavljajo pred začetkom predstave plešasti možje na odru. Na vsaki pleši se blesti po ena črka in več plešastih glav ena poleg druge tvori ime tvrdke ali pa kakega posebnega predmeta, ki bi naj vzbudil zanimanje med občinstvom. Reklama na plešah je prvič buknila na dan v Evropi v mestu Amsterdam na Nizozemskem. V tem mestu je bilo videti po restavracijah gospoda, na kojega veliki pleši je bilo čitati ime maže za čevlje. Ko ga je nekdo vprašal, če ni te vrste raznašanje reklame za njega poniževalno, je odgovoril: »Tisoči rabijo celo vsebino glave, da se preživijo, jaz pa en del površine.«

Pozabili so na usmrtilcev.

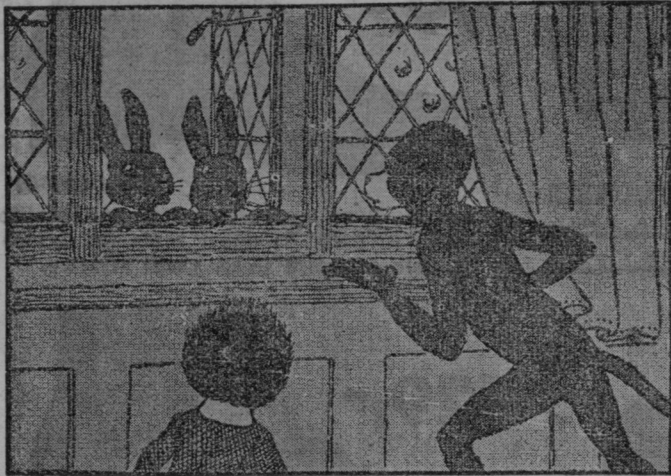
V državni ječi v Raleighu v Zedinjenih državah se je zgodil nenavaden slučaj. Našli so namreč kaznjenca, ki bi bil moral glasom obsodbe umreti na električnem stolu že skoraj pred osmimi meseci, ki pa še zdaj vedno živi. Enostavno, pozabili so nanj. »Srečni« obsojenec 19 letni W. Rector, ki bi imel biti usmrčen 2. oktobra lanskega leta, a so se zapiski nekje zamešali, da so ga tako prezrli. Življenje, ki ga je pozabljeni obsojenec med tem časom živel, ni zavidanja vredno. Stalno je namreč pričakoval, da bodo prišli ponj, in ta napetost živcev, ki je trajala osem mesecev, je imela tak vpliv nanj, da je skoraj prišel ob pamet.

Stara stenografija.

Doslej so mislili, da je bil Rimljan Tiron prvi izumitelj stenografije, sedaj pa vedo, da so poznali neki način stenografije že v predrimski dobi, in sicer je bila za vsako besedo določena kratka, tako da je moral dober stenograf poznati 5000 do 10.000 takih kratkic.

Medvedek.

(Povest v slikah.)

27. Na pomoč Mišku,

Zajca: Hitri in Brzi sta našla hišo, v kateri je živela opica Kiki. Z njo je prebival tudi njen rojak Zlodek. Brata jej sporočita pri oknu, za kaj da gre. Opica Kiki krikne: »Sedaj pa naprej! Miška moramo rešiti!«

28. Srečanje z orjakom.

Vsi štirje se podajo na prežo. »Pst!« svari Brzi. »Čuti je korake. Tap! Tap! Hitro se poskrijmo!« Opica Kiki spleza na drevo, ostala trojica smukne v grmovje. Primaha orjak Miha, držeč čarovniško palico v roki.

(Dalje sledi.)

Praktično.

»Oče, ti si rekel, da mi daš polovico prihranka, če ti prištedim kak izdatek.«

»Da, kar sem rekel, tudi drži.«

»Dobro, rekel si, če izdelam razred, dobim 20 Din.«

»Seveda, popolnoma resnično.«

»Daj mi sedaj 10 Din, ker nisem izdelal.«

Diskretno vprašanje.

Lizika je prišla že zopet neumita v šolo. Učiteljica je pisala staršem. V nedeljo je prišel oče, se je opravičil in obljubil, da se to ne bo več zgodilo. Nazadnje pa reče: »Bo že, gospodična, bo že. Je pač otrok. Sicer pa — ali se midva umijeva vsak dan?«

Hrastove sode po 200 litrov od loja Ia po Din 50.—, IIa po Din 40.— za komad oddajo Tvornice Zlatorog v Mariboru. 766

Pozor! Kdo ve za velik, prometni, obljudeni kraj brez trgovca, naj piše upravništvu lista pod »Marljiv trgovec«. 767

Lepo posestvo, 9 oralov, v Bačkovi števil. 22, na prodaj. Martin Ješovnik, Zgornja Voličina števil. 3, Sv. Rupert v Slov. goricah. 768

Kmečko posestvo, 56 oralov, Din 200.000; gostilna, mesarija s hišo, proti vložni knjižici. Pisarna »Rapid«, Maribor, Gosposka 28. 762

Sprejemem takoj pridno in pošteno služkinjo, ki ima veselje do svinjereje in poljskega dela. Stara mora biti najmanj 25 let. Franjo Cvetko, trgovec, Sv. Trojica v Slov. goricah. 765

Sprejme se ženska s primernim kapitalom na dosmrtno stanovanje in oskrbo. Dopisi pod »Moj dom« na upravo lista. 764

Apno iz Zagorja se kupi najceneje in vedno sveže v veletrgovini Andraschitz, Maribor, Koroška cesta. 769

Zahvala.

Za vse številne dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli povodom smrti naše dobre sestre, tete in svakinje gospodične

NEŽIKE BRAČKO

se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni č. g. župniku za ganljiv govor ob odprtem grobu, pevskemu zboru za prelepe žalostinke, Marijini družbi, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so drago nam pokojnico v tako častnem številu spremili na kraj večnega miru.

Sv. Jakob v Slov. goricah, dne 17. junija 1932. 773

Žalujoče rodbine Bračkove.

Občina Limbuš odda v oskrbo pošteni in trezni družini dva dečka, stara 8 odnosno 10 let. Pogoji pri županstvu v Limbušu. 772

Dijaku humanistične gimnazije dam stanovanje, zajutr in malco za trud, kateri bi pomagal mojemu sinu pri učenju, ki bo šel v 3. gimnazijo. Šoba separatna. Lovec, Glavni trg 4, v Mariboru. 774

Inserirajte

v

„Slov. Gospodarju“!

DRUŠTVA SV. ANE

(Marijanske kongregacije za žene) imajo zdaj edini in najboljši pripomoček v molitveniku:

Sвета mati Ana.

Cene od 32 do 52 Din. — Pet različnih vezav

Tiskarna sv. Cirila, Maribor

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrirovani zadrugi z neomejeno zavezo
v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 100.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

KMETOVALEC.

Z vsemi silami se trudimo, da Ti pomagamo pri Tvojem težkem vsakdanjem delu. Za vsakega člana Tvoje družine, za vsako delo in vsako vreme imamo v vseh naših prodajalnah odgovarjajočo obutev. Vedno je potrebno poletni in pozimi, da si dobro obuti, da bi lahko z manjšim trudom dokončal svoje delo. Pridi v našo prodajalno s svojo družino, prijateljsko Te sprejememo in postrežemo z dobro in ceneno obutvijo.

Čistite svoje čevlje z
našo kremo, 1 skat-
lja Din 4.—

99.-

Vrsta 0167-00

Čizme iz močnega mastnega usnja, gumijastim podplatom in peto. Za dober material jamčimo. Za delo na polju in za vsaki štrpaci.

Bata

39.-

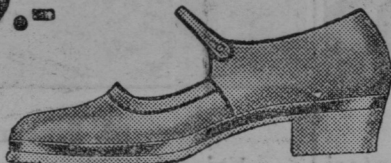

Vel. 19-26

Vrsta 4441-05

Za deklice: zračni in lahki platneni polčevlji okusne oblike, z gumijastim podplatom in peto.

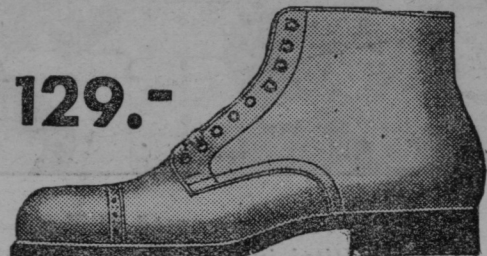
69.-

vrsta 2145-09

Lahki in udobni ženski čevlji iz sivoga platna z zaponko in prožnim gumijastim podplatom. Za malo denarja veliko zadovoljstva.

129.-

Vrsta 3967-22

Udoben čevlji široke oblike iz močnega boksa z usnjatim podplatom, kovani ali z gumijastim podplatom za isto ceno.

79.-

Vrsta 3925-03

Ženski platneni čevlji v sivi barvi in s prožnim gumijastim podplatom. Praktični za vsakdanjo nošnjo. Otroški Din 39.—

49.-

Vrsta 4435-37

Za gospodinje: Za vsakdanjo uporabo praktičen, močan in udoben čevlji iz boksa, ki ne žuli niti nog niti žepa.

99.-

Vrsta 2927-15

Okusni moški polčevlji iz rujavega telečjega boksa z močnim usnjatim odplatom. Udobna oblika daje človeku posebno eleganco.

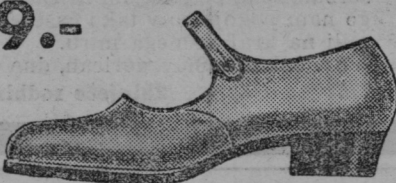
49.-

Vrsta 4438-00

Platneni polčevlji v sivi ali rujavi barvi z gumijastim podplatom. Udobni in lahki. V toplih dnevih neobhodno potrebni.

79.-

Vrsta 3945-03

Za gospodinje: Praktični polčevlji iz črnega boksa in z vzdržljivim podplatom. Udobni so in poceni. Za gospodinjo, ko gre na trg in na delo.

199.-

Vrsta 9637-21

Moški polčevlji v črni ali rujavi barvi z močnim in vzdržljivim usnjatim podplatom. Eleganten in soliden čevlji za vsaki dan.

775

Pri nas dobiš tudi cenene nogavice. Moške Din 5.—, otroške Din 7.—, ženske Din 19.—.

Mostin, moštova pšenca za napravo zdrave domače pijače se dobi v drogeriji Kanc-Wolfram, Maribor, Slovenska ulica. 635

Učenca sprejemem. Vsa oskrba v hiši. Pekarna Vencel Pajek, Središče. 743

Zopet došlo novo blago

po 6, 7, 8 in 10 Din meier; oglejte si pred nakupom v Tekstilnem bazarju, I. Trpin, Maribor, Veitrijska ulica 15. 730

Kdo prezidava. Dobro ohranjena kompletna osemkrilna okna s šipami, zunanja velikost 115 × 215 cm, komad po Din 150.—. Ogleda se pri: Karl Wesiak, Maribor, Cankarjeva ulica 2. 694

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oči Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

588